

ปฏิบัติไม่ผิด

พระอาจารย์สงบ มนฺตสนฺโต

ถาม-ตอบ ปัญหาธรรม วันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๒

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองขาว อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

เวลาเขากาวนา เขาว่าเขากลับเขาจะหลง เลยถามว่าแล้วทำอย่างไรล่ะ? เขากำหนด กำหนดพุทโธอยู่ นี่กำหนดพุทโธอยู่ เวลาปฏิบัติทุกคนก็ต้องกำหนดตั้งสติของเราไว้ไง พื้นฐานเริ่มต้นจากเรา ไอ้เรื่องผิดพลาดมันเรื่องธรรมดาเนาะ จะไม่ให้ผิดเลยเอามาจากไหน

อย่างเมื่อก่อนเขาก็ถาม นี่เมื่อก่อนก็เหมือนกันเขาบอกเขานั่งไปแล้ว เขาศึกษามาก ใจเขาบอกเขากลับตกวงค์แล้วตกอย่างนี้ใช่ไหม? อย่างนี้ใช่ไหม? เขาได้สมาธิไหม? บอกว่านี่ภวังค์๑๐๐ เปอร์เซนต์เลย หัวเราะก๊ากเลยนะ คือเขากลับไปหมดเลย กลัวว่าจะผิด แล้วเขาทำอยู่อย่างนั้นคือตัวผิด เขาผิดอยู่ไง ผิดอยู่แล้วเหมือนกับเรา เราเป็นโรคแล้วเราพยายามจะศึกษาว่าเราเป็นโรคอะไร?

ทั้งๆ เราเป็นโรคนั้นแหละ แต่เราศึกษาอย่างไรก็ไม่รู้ พอเราบอกอย่างนี้ภวังค์เขายอมรับนะ คือว่ามันลงไป มันว่างหมดใจ เขาคิดว่าสิ่งนี้มันก็ถูก แล้วเวลาพูด อย่างเราเรามีวัตถุอันใดอันหนึ่งของเราอยู่ เหมือนเล่นพระเราก็ว่าพระเราจริงหมด เรามีพระอยู่องค์หนึ่งใช่ไหม? จริงหรือปลอม มันปลอมอยู่แล้วละ แต่เราถืออยู่เราว่าจริง ไอ้นี้ก็เหมือนกัน พอบอกภวังค์เขายอมรับเลย

เมื่อกี้ก็เหมือนกัน บอกว่ากลัวผิดๆ ถ้ากลัวผิดทำให้เราทำอะไรไม่ได้เลย ผิดมันก็ต้องผิดเป็นธรรมดาเหมือนเด็กเลยนะ เด็กนะคูสิมันจะหัดเดินมันต้องหัดนั่งก่อน มันต้องเสือกกลานไปก่อน แล้วมันก็จะลุกขึ้นได้แล้วมันจะเดินได้ เราอยากเดิน เราอยากเดินกันเป็น แต่การจะเดินจิตมันต้องลุกขึ้นมาให้ได้ก่อน

จิตจะลุกขึ้นมาได้ เวลามันลุกขึ้นมา มันจะมีความผิดพลาดอย่างไรบ้าง? แหมเด็กมันหัดยืนไม่ให้ล้มเลยนะไม่มีหрок มันต้องล้มลุกคลุกกลานเป็นธรรมดา แต่ถ้า

ล้มลุกคลุกคลานมันก็ยังดีนะ มันยังมีการกระทำมีการเริ่มต้นนะ นี่ก็เหมือนกันในการปฏิบัติเนี่ยกลัวผิด กลัวผิด เราก็พูดบ่อยนะ คนที่ปฏิบัติผิดหมดเลย ผิด ๑๐๐ เปอร์เซ็นต์ เพราะเริ่มต้นเรานั้นจะรู้อะไร?

ขณะที่ขีปปาภิญญานะที่ปฏิบัติง่ายรู้ง่ายมันก็ต้องมีการ ถ้าเราไม่รู้ว่ามีผิดมันจะรู้ว่าถูกได้อย่างไร? เราไม่เคยกินอาหารอร่อยกับไม่อร่อยแล้วเราจะแยกได้อย่างไรว่าอาหารไหนอร่อยอาหารไหนไม่อร่อย

ไ้การปฏิบัติมันก็เหมือนกัน ผิดถูกไม่สำคัญ ผิดถูกเริ่มต้นนะ แต่ถ้ามันจะมันหลงผิดสิ อันนี้สำคัญ พอหลงผิดคือเราว่าเราไม่ได้เป็น หลงผิดมันหลงผิดไปเลย มันเหมือนมิจชาติปฏิฐิไซ้ใหม่ มันจะเข้าทางได้อย่างไร? มันก็ไปผิดทาง แต่ถ้าเราไปถูกทาง คำว่าถูกทางมันยังผิดอยู่ ผิดอยู่เพราะอะไร? เพราะเรายังทำไม่ได้

การผิดเพราะเรายังทำไม่ได้ ถ้าเราทำให้ดีขึ้นมันก็จะถูกทางได้ แต่ถ้าหลงผิดเราหลงผิดไปแล้วเราทำอะไรทำให้ถูก ยิ่งถูกยิ่งหลงผิดไปใหญ่ เพราะถูกเข้าทางผิดใจ ฉะนั้นถ้ามันจะผิดนะ มันจะผิดไม่ผิดมันอยู่ที่ เรามีกิเลสอยู่แล้ว พุทโธไปเรื่อยๆ แล้วอย่างพุทโธ บางคนพุทโธไม่ได้ เราพยายามพุทโธ อย่างตัวเราเองพยายามพุทโธอยู่ ๒ ปี แล้วพยายามตั้งใจทำมาก แล้วเราทำเราทำจริงๆ จังๆ เลย

แล้วเวลามันลงนะ จิตเคยนั่งอยู่อย่างนี้สงบ นั่งแล้วลงหมดเลย พอจิตลงหมดเลย มันก็มีवासนาพอสมควรนะ นั่งสมาธิพอจิตสงบเห็นก้อนเนื้อแดงๆ มันก็วิ่งเข้ามาทับเรา กลิ้งเข้ามาทับเราเลยนะ คนนั่งสมาธิอยู่ผะออกมาจากสมาธิได้เลยละ ผะออกมาเลยนะ แล้วมันก็มั่นใจ มันใจว่าเราต้องกำหนดพุทโธ จิตสงบแล้วต้องพิจารณาภายในอย่างนี้อยู่ ๒ ปี มันจี๊ดซี้ด

พอมันทำได้หนสองหนแล้วมันก็จี๊ดซี้ด พอจี๊ดซี้ดเราพยายามกระตุ้น เราพยายามกระตุ้นตัวเองนะว่าเรา โพธาราม เขียนชื่อเขาเก็บศพไร้ญาติ เราเคยเก็บศพไร้ญาติ ศพมันลอยแม่น้ำแม่กลองประมาณเดือนเศษๆ แล้วเขาก็เอาเก็บไปเข้าสู่สถาน แล้วถึงเวลาเขาก็รื้อป่าช้าไง ทีนี้เขาก็ต้องเอามารูดเนื้อออกเพื่อเอากระดูกมาเผา

รูดเอาเนื้อออกเห็นใหม่ เนื้อ เนื้อที่เน่าๆ รูดออกแล้วเราก็ออยู่ที่นั่น เราก็อาศัยสภาพพยายามจะทำให้เป็นนอสุกะ พยายามให้เห็นกายใจ มันพอนึกขึ้นมามันก็มีอารมณ์นึก

หน่อย แต่พอไปไปสักวัน ๒ วัน มันก็จืดอีก พอมันจืดอีก จนมันไปไม่รอดนะพอไปไม่ได้บ๊ีบเรากี่ เอ ทำไมไปไม่ได้ๆ เรากี่ใช้ปัญญาของเราอย่างที่ว่า ใช้ปัญญาใช้ความคิด ใช้สติตามความคิดไป ตามความคิดไป ตามความคิดไป จนความคิดมันหยุดได้ อ้อหือ! มันแปลกใจ เอ๊ะ ทำไมความคิดหยุดได้?

พอความคิดมันหยุดได้ พอหยุดบ๊ีบทำได้ ๒-๓ หนแล้วก็นั่งสมาธิด้วย ในปฏิบัติของเราเองนะ คนอื่นจะเป็นไม่เป็นไม่เกี่ยว พอเรานั่งไป พอเราใช้ปัญญาอบรมสมาธิ ปล่อยให้มันสงบ พอสงบหลวงปู่มันมาในนิมิตเลย หลวงปู่มันมาเลย เรานั่งอยู่อย่างนี้ หลวงปู่มันมายืนต่อหน้าเราเลย เหมือนภาพที่ ภาพยืนท่านนะ ท่านมายืนต่อหน้าเลย ท่านพูดในนิมิตนะ

“ทางของมึง ทางของมึง” ท่านพูดอย่างนี้เลยนะ

เพราะเรามันคนเราพูดภาษานี้ เราชอบพูดภาษาโบราณ ถ้าเป็นคนอื่นท่านอาจจะพูด “ทางของท่าน” หรือท่านอาจจะพูดดีหน่อย แต่เป็นเราไง “ทางของมึง ทางของมึง” แล้วเราคิดในใจนะ แหม ทำไมบอกซ้ำเหลือเกิน เกือบตาย แล้วเราก็อาจจริงเออจ้ะ เออจริงเออจ้ะเลยใช้ปัญญาเลยเพราะมันมันใจละ

มันใจเพราะว่าจิตมันหยุดได้ตอนนี้ยังไม่สงบหรือมันเริ่มหยุดเฉยๆ พอหยุดมันก็แปลกแล้ว พอจิตมันหยุด พอจิตมันหยุดบ๊ีบ พอหลวงปู่มันมาชี้ทาง ชี้ทางบ๊ีบ เราลุยเลย ลุย หมายถึงว่าผ่อนอาหารอดอาหาร แล้วใช้ความคิดลุยเลย พอลุยเข้าไปมันก็เห็นเข้าไปเรื่อยๆ หยุด หยุดบ่อยครั้งเข้าๆ นี่ไงปัญญาอบรมสมาธิ เพราะที่เราทำนั้นมันปี ๒๐, ๒๑, ๒๒

ตอนนั้นนะ “ปัญญาอบรมสมาธิ” ของหลวงตาท่านยังไม่ได้พิมพ์ ถ้าตอนนั้นท่านพิมพ์แล้วนะ เรายิ่งมันใจเข้าไปใหญ่ ตอนนั้นหนังสือเล่มนี้ยังไม่ได้พิมพ์ แต่ท่านเทศน์ไว้แล้วแต่ยังไม่ได้พิมพ์เป็นหนังสือไง ปัญญาอบรมสมาธิของหลวงตา

ทีนี้เราทำอย่างนี้ มันก็มาเข้ากับปัญญาอบรมสมาธิ แต่มันเราทำไปก่อน แล้วพอเข้าปัญญาอบรมสมาธิแล้วเห็นไหม ปัญญาไล่ไป

เราจะบอกว่าถ้ากำหนดพุทโธ พุทโธ พุทโธ ถ้าเป็นศรัทธาจริตนี้ได้ ทำได้ ศรัทธาจริตคือมีความเชื่อ นำ มีความเชื่อ มีความมั่นคง แต่ถ้าเป็นพุทธรจิต พวก ปัญญาชน พวกมีเหตุผลมันไม่ยอมเชื่อ เหมือนที่หลวงตาว่า เวลาเราไปอ่านปริยัติกัน นิพพานมีไหม? สวรรค์มีไหม? เชื่อ แต่มันมีส่วนหนึ่งไม่เชื่อ คือมันไม่เชื่อ ๑๐๐ เปอร์เซ็นต์ใจ เชื่อ อย่างมากบางคนนะ ๗๐ เปอร์เซ็นต์ ๘๐ เปอร์เซ็นต์ อย่างมาก ๙๐ เปอร์เซ็นต์ บางคน ๙๕ เปอร์เซ็นต์ ไม่มีใครเชื่อได้ ๑๐๐ เปอร์เซ็นต์ ไม่มี

ไอ้ตรงที่ ๕ เปอร์เซ็นต์ ๑๐ เปอร์เซ็นต์ตรงนั้นละมันมาคาใจ พอมันคาใจแล้วใช้ ปัญญาอบรมสมาธิไล่เข้าไปเลย ไล่เข้าไปเลย ไล่เข้าไปเลย เพราะเป็นสมาธิก็ต้องเป็น ๑๐๐ เปอร์เซ็นต์ เป็นปัญญาก็เป็น ๑๐๐ เปอร์เซ็นต์ ถ้ามัน ๑๐๐ เปอร์เซ็นต์จิตมันลงไม่ได้ ที่นี้พอเราพุทโธ พุทโธ พุทธรจิตมันคาตรงนี้ อ้อ มันมีอะไรคาใจนะ เชื่ออยู่ มุ่งมั่นอยู่ แต่เห็นใหม่ ไอ้แต่ชนิดเดียวตรงนั้นนะ

ที่นี้พอของเรา มันใช้ปัญญาไล่ของเรามันหยุดได้ พอมันหยุดปั๊บมันก็ อ้อ ยิ่ง นิमितหลวงปู่มันมาด้วย ไอ้โฮ มันทุ่มนะ พอมันทุ่มไปมันละเอียดเข้าเรื่อยๆ ถ้าเราพุทโธ ไม่ได้นะ แต่โดยหลักนะพวกเราให้ทำพุทโธกันก่อน เพราะพุทโธ มันเหมือนเราบอกว่า มันโดยหลักใช้ไหม? เราทำงานบนดินใช่ไหม? เราทำงานบนพื้นดินเราทำงานใช่ไหม?

แต่ถ้าเป็นปัญญาอบรมสมาธิ เหมือนเราทำนั่งร้านขึ้นไป แล้วไปทำงานในที่ สูงนะ เพราะจิต พิจารณาจิต มันเป็นความคิดนะ มันเป็นความคิดมันไอนี้มันอะไรนะ มันเหมือนอากาศ ในอากาศมันไม่มีที่ยืน มันจะเกิดผิดพลาดได้ง่าย แล้วผิดพลาดได้ง่าย ขนาดไหนก็ในเมื่อเราเป็นพุทธรจิต

คำว่าพุทธรจิต ศรัทธาจริต ศรัทธาจริตมันเชื่อมั่น เชื่อมั่นมันก็ยืนอยู่บนดินเพราะ มันยืนอยู่ที่ใจเพราะใจพุทโธ ใจมันคิดพุทโธนี้พุทโธที่ปากนี่คือความคิด พุทโธที่ใจนี้คือ พุทโธนี้พุทโธที่ใจ พุทโธที่ใจกลัวผึกลัวที่ใจ คิด คิดที่ใจ ที่นี้พุทโธที่ใจปั๊บ ผืนนี้มันไม่มี เลยเพราะใจมันคิดไม่ได้มันออกมาไม่ได้เห็นใหม่ ถ้าพุทโธที่ใจทุกอย่างดับหมด

ที่นี้เราพุทโธที่ปาก พอพุทโธที่ปากมันก็เลยไม่เป็นสมาธิใจ ไม่เป็นสมาธิเพราะ เราพุทโธที่ปากไม่ใช่พุทโธที่ใจ พุทโธกับความรู้สึกมันเป็นสอง สองปั๊บมีความรู้สึก

อันหนึ่ง เรานึกพุทโธอันหนึ่งใช่ไหม พุทโธบ่อยๆ เข้ามันยังเป็นความคิดอยู่ พุทโธบ่อยๆ บ่อยๆ จนพุทโธกับจิตเป็นอันเดียวกันนั่นคือสมาธิ

เราไล่ความคิดไปเหมือนกัน ความคิดเราไล่ความคิด ความคิดไล่ความคิดเห็นใหม่ มันเป็นสังขารทั้งหมดแต่ความคิดมาจากไหน? ความคิดมาจากหัวใจ ความคิดพอมันหยุด หยุดแล้วมันไปไหน? มันความคิดมาจากใจใช่ไหม พอหยุด ก็หยุด หยุดมันต้องกลับมาที่ใจ แต่เราเพิ่งออก เพิ่งออกกันนะ เราไล่ไปพอไล่ไปมันจะเห็นของมันนะ พอเห็นมันหยุด

มันเริ่มหยุดบ่อยครั้งเข้า หยุดได้เร็วขึ้นพอมันหยุดได้เร็วขึ้น ความคิดเราจะตามมากขึ้นๆ มากขึ้นๆ มันจะหยุดได้ชำนาญขึ้นๆ จนสุดท้ายนะมันคิดไม่คิดนี้เราสั่งได้เลยละ เราสั่งได้เลย พอสั่งได้เลยมันเห็นหมดนะ แล้วมันจะเห็นเลยว่า ทำไมเมื่อก่อนนะที่เราคิดๆ กันอยู่นี้ที่เราทุกข้อยู่นี่มันเป็นเพราะอะไร? เป็นเพราะว่ามันมีตัวกระตุ้นใจ ตัวกระตุ้นคือตัวกิเลส แล้วเราไม่เห็นมัน แต่เวลามันทัน มันทันบ่อยครั้งเข้ามันปล่อย มันปล่อย จนขาดได้ รูป รส กลิ่น เสียง เป็นบ่วงของมาร สิ่งที่มันคิดมันมีข้อมูลเดิมเท่านั้นนะ พอมันขาด มันขาดหมายถึงว่าข้อมูลที่มันเกี่ยวกันมันไม่มีแล้ว

ความคิดกับจิตแยกออกจากกันโดยธรรมชาติเลย มันจะแยกเมื่อไหร่ก็ได้เหมือนสายน้ำ สายน้ำเปลี่ยนสายได้ เราควบคุมพลังงานที่น้ำมันไหลไปได้ ควบคุมความคิดได้ ควบคุมได้หมดนี้สัมมาสมาธิ ฉะนั้นถึงบอกว่าสิ่งที่เขาทำกัน ที่เขาว่าเป็นวิปัสสนาที่เขาทำกันนะ เราให้ค่าอย่างมากก็ปัญญาอบรมสมาธิเท่านั้น คือว่ามันคิดจนมันหยุดได้ แต่หยุดได้เท่านั้นเองนะ

เราถึงบอกว่าพวกที่ทำพิจารณาของเขาอยู่ เราบอกว่าการพิจารณาอย่างนั้น เป็นธรรมชาติแบบไร้เดียงสา เป็นธรรมชาติไร้เดียงสา แต่ของเราของครูบาอาจารย์พระป่าเราต้องจิตสงบเข้ามาก่อน แล้วตัวจิตสงบเราควบคุมสายน้ำ สายน้ำมันออกมาเห็น ออกมารู้ขึ้นมาตัวนั้นต่างหากถึงเป็นการกระทำ เป็นการกระทำเป็นวิปัสสนาใจ ถ้าจิตมันเห็นจิตมันเป็น

พอจิตมันเป็นขึ้นมา จิตเห็นจิต เขาพูดกันนะเวลาเขาพูดกัน เขาพูดเหมือนทางวิชาการ เวลาเขาคูกันเป็นทางวิชาการแต่เวลาครูบาอาจารย์เราพูด มันพูดออกมาจากใจ

พอพูดออกมาจากใจ ประสาเราจะบอกว่าคำพูดคำเดียวกัน จิตเห็นจิตเขาก็พูดเห็นจิต เขาก็บอกจิตเห็นจิตใช่ไหม? แล้วเขาอธิบายเป็นคั้งเป็นแควเลย เพราะอะไรรู้ไหม? เพราะมันเป็นจินตนาการ

แต่ถ้าเป็นจิตเห็นจิตเท่านั้นนะ จิตเห็นจิต จิตหยุดทันที แล้วจิตเห็นจิตมันเห็นลึกกว่ากัน มันเห็นลึกกว่ากันมันเห็นจากข้อเท็จจริงแล้วมันหยุดได้ หยุดได้เพราะอะไร? เพราะตัวมันเองใช่ไหม

เวลาเราไปดูคนอื่นเห็นไหม เราบังคับเขาไม่ได้หรอก เขาจะทำดีทำชั่วหรือว่าเขามีอารมณ์ความรู้สึกเขาคิด คนอื่นกับเรา แต่เรา ถ้าเราทันความคิดเรา เราหยุดเราได้ ใ้อ้ที่เขาจินตนาการก็เหมือนกัน จินตนาการมันเป็นใจ ใจกับความคิด แล้วเขาเอาความคิดมา เอาความคิดอาการของใจไป เอาความคิดมาขยายความ พูดได้เป็นน้ำเป็นแคว

แต่ถ้าเรา ตัวเราเองเราหยุดความคิดเราเองเราจะเทียบอย่างไร? ถ้าจิตเรา เราเห็นความคิดเราเองเราหยุดเราเองเราจะคิดอย่างไร? เราทั้งหมดใช่ไหม เราทั้งหมดความคิดมันไม่พูดออกไปเป็นคั้งเป็นแควอย่างที่เขอธิบาย รู้จริง ถ้ามันรู้จริงมันรู้จากภายใน ฉะนั้นถ้ากำหนดพุทโธ ส่วนใหญ่แล้วเรากำหนดพุทโธ พุทโธ พุทโธแล้วมัน ประสาเรานะมันเป็นเหมือนกับสูตรเลย

มันเป็นสูตรมันต้องทำอย่างนั้น ต้องทำอย่างนั้นต่อไป มันง่ายกว่า แต่ถ้าเป็นปัญญาอบรมสมาธิมันต้องเป็นกรณีที่เราจะต้องมีเขาวปัญญามันต้องมีปฏิภาณไหวพริบต้องดูของเราเลย มันจะตัวดูความคิดเราแล้วไล่ความคิดของเราไป อันนี้ถูกต้องนะ

เพราะเมื่อก่อนจะกลับเขามาถามปัญหาอยู่ บอกว่า “เขาพุทโธไม่ได้” แต่เขาใช้ความคิดแล้วดี ตอนนี้นั้นมีคนใช้ความคิดแล้วดีเพราะคำว่าใช้ความคิดแล้วดี ตรงนี้สำคัญมาก อย่างพวกเราใช้ความคิดแล้ว เราคิดว่าสบายเฉยๆ ใจไม่ใช่ดี สบายคืออะไร สบายคือว่าไล่ความคิดไปแล้วความคิดมันหยุดเฉยๆ แต่ถ้าใช้ความคิดแล้วดี คำว่าดีมีสติ คำว่าดีมีผู้ดูแล คำว่าดีคือมีผู้บริหารใจ เพราะมันเข้าใจแล้ว

เหมือนเราเราเป็นคนทีบริหาร เราเป็นคนทีดูแลเราเป็นคนทีจัดการกับว่าสบายๆ เหมือนเราอาศัยเขา เราอาศัยเฉยๆ อาศัยว่าจิตเกิดดับแล้วก็สบายๆ แต่ถ้า แหม มันมีสติแล้วมันดีขึ้นมาเยอะ เหมือนเราทำงานเราเป็นคนทำงานแล้วมันมีผลงานใช่ไหม? มันมี

ผลงานพอมีผลงานขึ้นมาเราก็อยากจะทำอีก เราอยากจะทำให้มันดีขึ้น อันนี้ก็เหมือนกัน ถ้าจิตมันสงบ สติมันดีมันดีคือมันควบคุมได้

พอควบคุมได้คนทำงานเป็นกับคนทำงานไม่เป็น คนทำงานไม่เป็นนะถือเอกสาร อยู่เดินไปเดินมาไม่รู้จะเริ่มต้นตรงไหน แต่ถ้าคนทำงานเป็นนะ เอามาเลย กางเอกสารมา เลย เสนอเรื่องได้หมด นี่ไงคำว่าดีถ้าเขาใช้ความคิดแล้วดี เราบอกถ้าเราดีสิ่งนี้มันยืนยัน กับเราใช่ไหม? ว่าเราทำแล้วได้ประโยชน์แล้วเราจะไปเชื่อใคร ใครจะพูดอย่างไรนะ

นี่ประสาเราคนทีปฏิบัติใหม่พอนี้ไปพูดกับคนที่ไม่เข้าใจนะ เขาจะบอกว่า ผิดใจ ต้องกลับมาที่พุทธโศด้วยหรือไม่ก็ต้องทำอย่างอื่น พอทำอย่างอื่น ทำอย่างอื่นมันเป็นคำสอนใหม่? ใช่ มันเป็นคำสอนวิธีการหนึ่งแต่เราทำแล้วมันไม่ได้ผล ฉะนั้นถ้าอาจารย์พูดเราจะเชื่ออาจารย์หรือเชื่อความเห็นของเรา แต่ทุกคนไม่กล้าไม่มั่นใจไม่เชื่อตัวเอง ไปเชื่อที่อาจารย์ผิด

อาจารย์ที่สอนผิดจากจริตเรา เราดันไปเชื่อเขา แล้วเราก็จะทำ ทำสิ่งที่ว่าเราดีแล้ว ไปตามสิ่งที่อาจารย์สอน อาจารย์สอนโดยหลัก แต่มันโดยจิตนิสัย โดยตัวแปร โดยความเห็นต่างๆ ของเราต้องเอาตัวนี้เป็นตัวตั้ง เอาประสบการณ์เอาความเห็นของเรา เอาสิ่งที่เราภาวนาดีหรือไม่ดีนี้ตัวนี้เป็นตัวตั้ง แล้วพอเป็นตัวตั้งแล้วเราเทียบเคียงสิ เทียบเคียงกับคำสอนของครูบาอาจารย์นะ ถ้ามันคำสอนอันเดียวกันมันก็เป็นไปได้

ถ้าท่านสอนอย่างหนึ่ง เราจะไม่อยากจะพูดเลยว่าอาจารย์จะผิดก็ได้ เราเข้าใจว่าเป็นอาจารย์ อาจารย์เรานะอาจารย์เราทำเป็นหรือเปล่า ถ้ามันทำเป็นนะ คนเป็นมันต้องเข้าใจได้ เราก็เข้าใจสิ่งนั้นไม่ได้

การภาวนาที่เรากลัวผิดๆ นะ เราไม่ต้องไปกลัวเราตั้งใจทำนะ เพราะเวลาครูบาอาจารย์ท่านเทศน์ เทศน์ก็เพื่อให้เรามั่นใจ เวลาหลวงตาท่านพูดบ่อยมากเลย ขอให้ภาวนาเถิด ขอให้ภาวนาเถิด ทำบุญกุศลใครๆ ก็ทำได้ แล้วเราก็ทำได้ แต่ไอ้ภาวนาถ้าภาวนามันเป็นสมบัติที่ไปกับเรานะ มันจิตมันสัมผัสใจ สมาธิจิตก็เป็นสมาธิ จิตฟุ้งซ่าน จิตก็ฟุ้งซ่าน จิตได้ผลจิตก็ได้ผล

แล้วเวลาเกิดนะก็จิตนี้ตายหรือเกิด ไอ้ตัวจิตตัวตายหรือตัวเกิดแล้วไอ้ตัวจิตเป็นตัวสัมผัสเอง แต่ทำบุญทำบุญจากความคิด เพราะอะไร? เพราะมีเจตนาใช่ไหม? เจตนา

ตัวจิตตัวพลังงานต้องมีเจตนา มีความคิดออกมา จะทำบุญ พຽ່ງนี้จะทำบุญอะไร? จะหาอะไรมาใส่บาตร? นี่เป็นความคิดหรือเปล่า? มันมีเจตนาออกไป เวลาเข้มนั้เจตสิก เวลากระทบรูปเจตสิกมันเข้าไป มันเข้าไปที่ไหน? รูปกระทบ รูปกระทบนะ

เรานี้ ตาเห็นภาพ ถ้าจิตมันไม่รับรู้มันก็เห็นภาพลอยๆ มันไม่รู้ภาพอะไรใช้ไหม? แต่ถ้าจิตมันทำงานเห็นใหม่ ถ้าจิตมันทำงานนะจิตมันเสวยอารมณ์จิตมันรับรู้พอ จิตรับรู้ตากระทบรูป รูปนี้สีอะไร? เห็นใหม่ รูปนี้สีอะไร? นี่เจตสิกมันเข้า มันเข้าไปที่จิต แต่เวลาเราคิดเราจะทำอะไรออกมามันเจตนา นี่ใจเจตนาเจตสิกเห็นใหม่ หมายถึงว่า ทำบุญที่ความคิดใจ แต่มันก็มีใจอยู่ด้วย ถ้าไม่มีใจอยู่ด้วย ทำบุญแล้วใครเป็นคนรับ มันมีใจอยู่ด้วยแต่มันเป็นอามิสเห็นใหม่ แต่เวลาปฏิบัตินะมันตัวพลังงานโดยตรงเลย

หลวงตาท่านพูดบ่อย ทำบุญกุศลจะมากน้อยขนาดไหนก็แล้วแต่ ถึงที่สุดแล้วต้องภาวนา ถ้าใครยังไม่ถึงภาวนาก็ยังไม่จบ จะทำบุญนะคุณพระเจ้าอโศกมหาราชสิ ๘๔,๐๐๐ วัด ไปถามอาจารย์ของตัวว่าเป็นญาติศาสนาหรือยัง อาจารย์บอกยัง แล้วจะเป็นญาติศาสนานะต้องเอาลูกมาบวช เพราะลูกคือสายเลือดใจ ลูกเห็นใหม่ ไข่ของแม่สเปิร์มของพ่อ ออกมา ออกมาหมายถึงว่าสายบุญสายกรรม

ถ้าเอาเลือดเนื้อเชื้อไขมาบวช นี่เป็นญาติกับศาสนา เป็นญาติ ที่นี้เป็นญาติกับศาสนาพอถึงเวลาบุญกุศลเห็นใหม่ พระมหินทร์นะมันเกี่ยวพันกันไปในะ เป็นพระอรหันต์ทั้งคู่เลย แล้วเวลาพระเจ้าอโศกยังไม่บรรลุนิพพานก็ตายไป พระมหินทร์นี่ไปเอาพ่อมาบวชอีกทีหนึ่ง มันก็วนอยู่ มันก็วนของมันอยู่อย่างนั้น บุญกุศล มันก็ต้องมีตรงนี้เป็น เราจะบอกว่าโลกอดีต โลกปัจจุบัน โลกอนาคต

โลกอดีตเห็นใหม่ โลกอดีตก็สิ่งที่จะมาเกิดอยู่ที่นี่โลกอดีต โลกอดีตมันมีมาเราถึงมาเกิดเป็นเรา นี่โลกปัจจุบัน ที่นี้โลกปัจจุบันปั้บ ก็มองที่ปัจจุบัน ทุกคนเทศน์ธรรมะปัจจุบันไม่ใช่ ปัจจุบัน ปัจจุบันกับธรรมะมันลึกกว่านั้น ปัจจุบันเราก็คิดว่าปัจจุบันนี้ใจคือเรานี้ใจ ที่นี้ประสาเรา ถ้ามรรคญาณ เห็นใหม่ ถ้าความคิดแล้วมันออกมาแล้วพลังงานออกมาแล้วไม่ใช่ปัจจุบันแล้วเป็นอดีต อนาคตของสังขาร แต่เป็นปัจจุบันของโลก แต่มันไม่เป็นปัจจุบันของอริยสัจ

อริยสัจมันเป็นอะไร ทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค ทุกข์อยู่ที่ไหน ทุกข์ควรกำหนด ถ้ามันไม่เห็นจริงมันกำหนดไม่ได้ เราเห็นแต่ผล เราเห็นแต่วิบากกรรม คุณิ เวลาทุกข์ร้องไห้ทุกคนนะ แล้วร้องไห้เป็นอะไร เป็นวิบากเป็นผลใช่ไหม? แล้วทุกข์อยู่ที่ไหน? นี่เราเสวยทุกข์แล้วไง เราทุกข์แล้ว เราถึงน้ำตาไหล แล้วทุกข์อยู่ที่ไหน? ทุกข์มันอยู่ที่ใจ ใจ ทุกข์ควรกำหนดเรากำหนดได้ไหม? ถ้ากำหนดเราก็อหุค ทุกข์ควรกำหนดสมุทัยควรละ ทุกข์ควรกำหนด

แต่นี้เราได้ผลของทุกข์นะ ได้วิบาก เห็นใหม่ เขามาพูดเรื่องอะไรให้เราฟังแล้วเรารับรู้แล้วเราก็อหุค อหุคก็น้ำตาไหล นี่อาการทั้งหมดเลย ตัวใจมันทุกข์อยู่ที่ใจ เขามาบอกเรา เขามาบอกเรา ขำมันของเก่าแล้วแต่พอเรารับรู้ไปเราก็อหุคไป นี่ใจสมุทัยควรละ เพราะเรารับรู้แล้วมันมีต้นหาคความทะยานอยาก ตัณหาใจ สิ่งที่ไม่อยากให้เป็นก็ไม่ต้องการให้เป็น ตัณหา วิภวตัณหา สิ่งที่มีมันไม่เป็น มันเป็นแล้วไม่อยากจะให้เป็นผลก็ออกเห็นใหม่

ตัณหา วิภวตัณหา มันตัวมันเองมันเป็นกลางๆ มันก็เป็นตัณหา ตัวตัณหาเลย เพราะมันเป็นเหมือนยางเหนียว พออยากอุเบกขา อุเบกขามันก็จะเอียงไปดีและชั่ว ตัวอุเบกขานี้ก็ตัวมันพร้อมที่จะตะปบไปทุกๆ อย่างเหมือนกัน ทีนี้มันยังไม่ได้ตะปบอะไร มันก็ยังเป็นอุเบกขาอยู่ นี่ตัณหา วิภวตัณหา สิ่งที่มีมันเป็นของมันอยู่แล้ว นี่มันถึงควรละ

ทีนี้เวลาพูดสิ่งเวลาพูดธรรมะพูดคำเดียวกันนั่นแหละแต่อีกอันหนึ่งเป็นนิยาย อีกอันหนึ่งเป็นความจริง ถ้าเป็นความจริงคนนั้นมันพูดไม่ออก มันพูดไม่ออกเลยมันรู้จริงแต่เวลาถ้ามันเป็นธรรมะนะ มันเป็นนิยายนะ โอ้โฮมันเขียนได้เป็นจินตนาการแล้วพวกเราก็อไปชอบด้วยนะ พวกเราชอบเพราะสิ่งนั้นมันเข้าใจได้ไง

ทีนี้พอมาปฏิบัติเห็นใหม่ เราเรียนปริยัติกันมาแล้ว ทีนี้พอเราปฏิบัติแล้วปฏิบัติไม่ได้เราก็อ่านหนังสือกันจะหาทางออกกัน นั่นก็ย้อนกลับไปปริยัติใจ เห็นใหม่ เวลาวันนั้นที่เขาจะเอาหนังสือมาแจก ที่เราไม่ให้แจกนะ เขาก็บอกว่า “ทำไมจะแจกไม่ได้” มีเยอะนะไปเรียนอภิธรรมกันมาแล้วเขียนมาเลยนะ รูปวิภูษะ เขียนกันมาแล้วจะมาแจก

“เราบอกไม่ได้”

“ทำไมจะแจกไม่ได้ อันนี้เป็นธรรมของพระพุทธเจ้านะ”

“เราบอกแจกได้ แจกได้ที่สำนักเรียนนะ”

เพราะสำนักเรียนเขากำลังเรียนกันอยู่นั้นปริยัติคือกำลัง เหมือนทหาร เวลาทหารใหม่มา จะฝึกทหารใหม่ ขณะฝึกซ้อมอยู่ เขาฝึกซ้อมอยู่เวลาฝึกซ้อมจะออกรบ ฝึกซ้อมอยู่นี่เขาไม่ ปีนนี่ปีนเปล่านั้นเขาฝึกทหารเขาเอาไม้มาให้ปีนแทนนะ เพราะใส่ลูกไม้ไม่ได้เดี๋ยวมันยังกันตายเพราะมันยังใช้ปีนไม่เป็น

แต่ถ้าฝึกเสร็จแล้วเวลาออกรบมันเอาไม้ไปรบกับเขาได้ไหม? มันต้องเอาปืนไปไปพร้อมกับกระสุนจริงด้วย เจอข้าศึกต้องยิงข้าศึกเลย ไม่ยิงคือเขาก็ยิงเรา นี่ก็เหมือนกัน ปริยัติมันก็เหมือนกับการฝึกซ้อม มันการฝึกซ้อมมันเรียนรู้แล้ว แล้วเราจะมาปฏิบัติแล้วพอเราจะมาปฏิบัติแล้วเราห่วงอะไรกับการฝึกอีก

หนังสือตำรานั้นมันเป็นธรรมะของพระพุทธเจ้า มันเป็นทฤษฎีของพระพุทธเจ้าแล้วเราต้องไปศึกษาอะไรอีก? แล้วเวลาเราไปปฏิบัติก็เอาธรรมะไปพิมพ์มานะมาแจกกันนะ เราฟังแล้วเศร้า มันปริยัติ ปฏิบัติ ขณะนี้เราจะปฏิบัติใช้ไหม? ขณะนี้จะปฏิบัติแล้วหนังสือวางไว้คู่มือหลวงตาที่ท่านเป็นมหาเห็นใหม่ที่ไปหาหลวงปู่ มัน หลวงปู่มันรับหลวงตาครั้งแรกเลย

“ธรรมะพระพุทธเจ้าเราขีดไว้บนหัวนะ”

ถ้าพูดไปแล้วมันก็แบบว่า คนหนึ่งเรียนมาแล้วยึดทฤษฎี อีกคนหนึ่งจะปฏิเสธทฤษฎีไปเลยมันก็ปฏิเสธไม่ได้ แต่คนที่ปฏิบัติแล้วฉลาดกว่า

“สิ่งที่เรียนมาแล้วมันเป็นธรรมะของพระพุทธเจ้านะ ถ้าเอามาปฏิบัติมันจะเตะมันจะถีบกัน”

มันจะเตะมันจะถีบกันเพราะอะไร? เพราะว่าธรรมะพระพุทธเจ้ามันเป็นสูตรทฤษฎี การปฏิบัติของเราเป็นความจริง สูตรทฤษฎีนั้นเหมือนเราทำกับข้าวเลย กางตำราทำกับข้าวเลย เราต้องใส่น้ำตาลเท่านั้นๆ นะ แล้วไอ้ตำราก็วางอยู่นะ ไอ้ในกระทะมันจะไหม้อยู่แล้ว ไอ้ในกระทะมันใส่มันไหม้ แต่ถ้าคนเป็นนะมันจะเร็วกว่า จิตที่มันเป็นนะ มันจะเตะมันจะถีบกันนี้ไง

ตำราว่าอย่างนั้นแล้วจิตนี้มันเป็นอย่างนี้ แล้วมันขัดแย้งกันอย่างไร? นี่ขัดนี้ทำได้จริงนะ ถ้าทำไม่ได้จริงตำราบอกเป็นอย่างนี้เราทำยังไม่ได้เลยเราก็คิดว่ามันเป็น มันสร้างภาพนะ มันตะมันถิบ ตะคือว่าขัดแย้งถิบคือมันส่งไปในทางที่ผิด

หลวงปู่มั่นบอกว่า “ให้เอาสิ่งที่เรียนรู้มาเก็บใส่ลิ้นชักไว้ แล้วลั่นกุญแจมันไว้อย่าให้มันออกมา” เห็นไหม

ทฤษฎีอย่าให้เอาเข้ามาคลุกเคล้ากับในการปฏิบัติ แล้วปฏิบัติพอเป็นแล้วมันจะมาประสานกันเป็นอันเดียวกัน เป็นอันเดียวกันเพราะอะไร? เพราะสิ่งนั้นเป็นความจริงของพระพุทธเจ้าที่ทำจริงแล้ว แต่เรายังทำไม่ได้จริงแล้วเราไปคิดอยู่ อันนี้ก็เหมือนกัน อันที่เขาจะพิมพ์หนังสือแล้วมาแจกเราไม่ให้แจก เขาบอกทำไมไม่ให้แจกหนังสือพระพุทธเจ้า เพราะเขาไป อภิธรรมเขาเอามาจากพระไตรปิฎกเลย บอกควรแจกควรจะศึกษากันเป็นทฤษฎี

ขณะที่เราจะศึกษาเราฝึกทฤษฎีเราควรจะทำหรือควรจะทำให้เข้าใจเลย แล้วเวลาปฏิบัติแล้วต้องวางไว้ ขณะภาคปฏิบัตินะ หลวงปู่มั่นท่านเทศน์ ท่านยังไม่เทศน์ถึงขณะจิตเลย ท่านเทศน์ถึงพื้นฐานในการปฏิบัติ ถึงเหตุในการต่างๆ ถึงความทุกข์ของท่าน ท่านจะพูดถึงความทุกข์ของท่านนะ ความทุกข์นั้นคือการปฏิบัติคือการประสบการณ์ แล้วจะพูดให้เป็นแบบอย่างให้ลูกศิษย์ลูกหาให้มีความเข้มแข็ง

เวลาท่านไปอยู่ในป่าเห็นไหม เวลาลูกศิษย์ไปอยู่บิณฑบาตมา เวลาอาหารไม่พอกินท่านก็บอกว่า พอกิน กินกันเพื่อให้ลำไส้มันมีอาหารแค่อ้อยก็พอ แล้วทำตัวเองเป็นตัวอย่างเห็นไหม ท่านไม่เห็นกับเรื่องการกินการอยู่นั้นเป็นเรื่องหลักเลย แต่เพราะเราทุกข์เรายากกันเราอยากจะพ้นจากทุกข์เราจะประพฤติปฏิบัติกัน เรื่องการกินการอยู่นั้นเป็นปัญหาหยาบ เป็นปัญหาที่รองนะ เห็นไหม

ท่านจะพูดถึงความทุกข์ความประสบการณ์ของท่าน เพื่อให้พวกเราเข้มแข็ง ให้เราเข้มแข็งเพราะท่านมีประสบการณ์จริงอยู่แล้ว นี่จะออกปฏิบัติแล้ว ที่นี้ถ้าเราจะไปเขียนตำรา มา ท่านเทศน์นะท่านยังไม่บอกถึงขณะจิตเพราะกลัวเราจะสร้างภาพ เวลาจิตมันควรจะได้มันควรจะเป็นนะ จิตถ้ามันสมควรมันควรจะเป็น อาหารเรานั้นควรจะสุขอยู่

แล้ว ถ้าไฟอย่างพอดีมันจะสุกพอดีเลย แต่เราไปเห็น เคยเห็นเขาทำมาแล้วอร่อย มันเป็นอย่างนั้นมันอยากให้อีกก่อนหรือไม่อยากให้เป็นอย่างนั้น มันเป็นไปได้ไหม?

จิตของเราถ้ามันจะเป็นไป เวลาถ้าเราไปคาดการณ์มันก็จะเป็นอย่างนั้น เสียหาย ท่านถึงไม่บอกถึงขณะจิตเลยนะ ไม่บอกถึงวิธีการที่มันจะลง ที่มันจะเป็นไป แต่พูดถึงเหตุผลเลย เหตุให้เราการกระทำ ที่นี้เราไปศึกษาทฤษฎี ทฤษฎีธรรมะแล้วเราคิดกันอย่างไร? เราก็จะให้มันเป็นอย่างนั้นๆ ใช่ไหม? นี่ไง ภาคปริยัติ เราถึงไม่ให้ เราไม่ให้ แจก มันอธิบายยากอยู่นะ

อธิบายยากว่า ก็เป็นธรรมะพระพุทธเจ้า แล้วเราจะไม่ให้แจกได้อย่างไร? เราบอกธรรมะพระพุทธเจ้ามันเป็นเวลาของการฝึกในเวลาของขั้นในปริยัติ แต่เวลาปฏิบัติเราต้องวาง วางแล้วปฏิบัติไปเลย แล้วถ้าสงสัยหรืออย่างไรแล้วเราก็อยุไปรื้อค้น แล้วถ้าสงสัยรื้อค้นเราก็อยุรื้อค้นพระไตรปิฎก ถ้าสงสัยจะรื้อค้นเราก็อยุรื้อค้นประวัติหลวงปู่มัน ประวัติครูบาอาจารย์ที่ท่านประสบความสำเร็จมันเป็นภาษา ภาษาสมัยปัจจุบัน

พระไตรปิฎกหรือภาษาไทยโบราณมันเขียนเป็นอีกอย่างหนึ่ง มันตีความหมายไปอีกอย่างหนึ่ง ฉะนั้นปริยัติไม่ให้แจก อยากรู้ก็ไม่ให้แจก แจกนะมันเป็นการพะว้าพะวงในการปฏิบัติ ในการปฏิบัติแล้วเราจะต้องให้มันจริงจังแล้ววางไว้ แล้วปฏิบัติให้มันจริงจังไปเลยไม่ต้องพะว้าพะวง ปฏิบัติให้มันสมจริงสมจังแล้วมันผิดถูกอย่างไรแล้วเราก็อยุมาตรวจสอบทีหลัง

คือเหมือนกับตั้งใจทำอะไรแล้ว ทำจริงแล้วมันจะได้จริง ไม่ใช่มาพะว้าพะวง อยากรู้จะไปหรือก็จะห่วงหน้าพะวงหลังมันเป็นไปได้หรือ? มันเพราะอย่างนี้มันถึงปฏิบัติกันแล้วไม่ได้ผล เราไม่คิดอย่างนั้น เราเอาจริงเอาจังนะ เอาจริงเอาจังไม่ใช่เอาจริงเอาจังอย่างเดียวมันเห็นโทษของตัวเอง ตัวเองก็เคยเห็นโทษอย่างนั้น แล้วครูบาอาจารย์ที่ท่านปฏิบัติท่านจะเห็นโทษอย่างนั้น

ถ้ามันเป็นทางวิชาการก็วิชาการไปเลย อย่างถ้าอยากจะศึกษานะอยากเรียนก็เรียนไปเลย เรียนเสร็จแล้วมาปฏิบัติจะปล่อยวางได้ไหม? แต่ว่ามาปฏิบัติแล้วจะเอาสิ่งนั้นมาเรียน จะปฏิบัติแล้วจะเอาตำรามากางอยู่มันเป็นไปได้ มันห่วงหน้าพะวงหลัง

มันเลยเหมือนลูกครึ่งนะ เข้าไม่ได้ทั้งมันเลยแล้วไม่ต้องห่วงกลัวจะไม่รู้ไอ้ผิดไม่ผิดมัน
ประสบการณ์มันรู้นะ

ครูบาอาจารย์หลายองค์ท่านคุยกัน ท่านบอกจะบอกว่าคนที่ผิด คนที่เข้าใจผิดนี้
จริงๆ รู้ เพราะเวลามันฟังเทศน์ของครูบาอาจารย์นะมันขัดแย้งกับความรู้สึกเรา อย่างเรา
เมื่อก่อนอยู่กับหลวงตาเวลาท่านพูดอะไร จะมีไอ้นี้ไง เขามีคำถามมา เขาจะให้พระอ่าน
ท่านจะเขียน เขาถามมาเป็นหนังสือถามตอบเล่มใหญ่ นั่นนะ เวลาท่านตอบ จดหมายคน
ละฉบับไป แต่ท่านให้พระอ่าน ท่านเอาไว้ที่ศาลา ต้องอ่าน

เราจะอ่านคำถามก่อน แล้วเราคิดคำตอบ เหมือนสมมุติว่าเราตอบ เวลาท่านตอบ
มา โอ๊ย คนละเรื่องเลย คนละเรื่องเราไม่ได้ขึ้นดินเลย แล้วตอบผิดด้วย เพราะตอนนั้น แล้ว
เวลาท่านตอบมาเราพยายามจะทำความเข้าใจกับคำตอบของท่านนะ เข้าใจไหม?
บางอย่างขั้นตอนเราไม่เข้าใจหรอก แต่พอได้ปฏิบัติจนถึงที่สุดแล้วนะเข้าใจหมด เข้าใจ
หมด คำตอบอันเดียวกัน

แต่ขณะที่เรายังไม่ครบวงจรเป็นไปไม่ได้ มันเป็นสิ่งที่เป็นไปไม่ได้เลย แล้วที่นี้
ย้อนกลับมาที่เราปฏิบัติเราเริ่มต้นเรายังไม่มีพื้นฐานเลย เราจะตอบปัญหามันเป็นไป
ไม่ได้หรอก ฉะนั้นจะทำอะไร ต้องทำให้มันจริงจัง ทำให้มันจริงจังว่าเป็น มันจะผิดจะ
ถูกช่างหัวมัน นี่มันมีครูมีอาจารย์นะถ้าผิดถูก ครูบาอาจารย์ท่านจะบอกเราได้ ครูบา
อาจารย์ท่านจะสอนเราได้ถ้ามันผิดมันถูก พอมันผิดมันถูกตรงนี้สำคัญมาก

เราเอาตัวนี้เป็นประเด็นๆ หนึ่งเวลาคนมาถามปัญหาหรือว่าปฏิบัติมาจากแนวทาง
อื่น เราจะพูดอยู่คำหนึ่งแบบแม่พิมพ์ใจ ไม่มีแม่พิมพ์มันจะมีวัตถุสิ่งที่จะพิมพ์ขึ้นมาได้
อย่างไร ถ้าไม่มีครูบาอาจารย์ใครสอนมามันอยู่ที่พระพุทธเจ้านะ เวลาพระพุทธเจ้าไป
ดูในพระไตรปิฎกสิ เวลาคนที่มาถามธรรมะถ้าเป็นความจริงท่านจะถามว่า ใครทรมาน
มา? ใครทรมานมา?

แล้วเห็นไหมคุณติ อย่างที่ว่า โปฐิละ เห็นไหม ที่ว่า สามฌรน้อยสอน ถึงเวลาแล้ว
พาไปหาพระพุทธเจ้า แล้วเวลาพระที่ไปหาพระพุทธเจ้า พระพุทธเจ้าถามว่าใครเป็นคน
เทศน์สอนมา ถ้าคนเทศน์สอนมามันจริงมันจะมาได้ ถ้าอย่างนี้หมดนะมันต้องมี ประสา

เราต้องมีครูมีอาจารย์คอยชี้นำมา แล้วเราสังเกตได้พระที่เสียๆ ส่วนใหญ่ไม่เข้าหาครูบาอาจารย์ อย่างเช่นเรา เราพอเราบวชบั้ง พอเราบวชเสร็จบั้งเราก็เป็นอาจารย์เอง

พอเราเป็นอาจารย์เอง มันมีนะ เราดู เราสังเกตหมด พระบางองค์สังเกตได้ไหม? อย่างเช่น เราบวชใหม่ ทุกคนบวชใหม่ พอมาเจอพระ สิ่งของที่พระใช้เราไม่เคยเห็นใช่ไหม? เราจะเห็นว่าเป็นของแปลกประหลาด เห็นของเป็นของแปลกประหลาดเราจะทะนุถนอม แต่ถ้าเป็นพระ พระที่ครูบาอาจารย์ท่านอยู่ของท่านมา ท่านใช้ของท่านมา ท่านทำของท่านมา อย่างเช่น เถรส่องบาตรๆ เขาส่องบาตรทำไม?

ครูบาอาจารย์เขาส่องบาตรเขาถือว่าบาตรมีรอยร้าวไหม ถ้าเราส่องบาตรไปถ้ามันร้าวเห็นไหมมันจะมีแสงสว่างมันจะเข้ามา มันจะเห็น ทีนี้ลูกศิษย์เข้าไปไม่รู้จะเห็นอาจารย์ส่องเราก็ส่องบ้าง เขากลามส่องทำไมล่ะ? ส่องเป็นพิธีไง เช็ดบาตรเสร็จต้องส่องก่อนเพราะอาจารย์ท่านส่อง แต่ในเหตุผลอาจารย์ท่านส่องท่านถือว่าบาตรท่านชำรุดหรือเปล่า?

ถ้ามีครูบาอาจารย์ ครูบาอาจารย์ ถ้าท่านบอกมันก็จะรู้ว่าเหตุผลเป็นอย่างไร? ทำเพื่ออะไร? แต่ถ้าเราบวชแล้วเราทำเองเราเห็นเราไปดู ครูพักลักจำไง เห็นเขาส่องก็ส่อง แต่ไม่รู้เหตุผล ก็ไปเขียนเลย การส่องนี้ การส่องบาตรนี้มันจะให้ผลต่อการปฏิบัติ ปฏิบัติแล้วมันจะดีไปอย่างนั้น บ้าไปเลย

ถ้าไม่มีครูบาอาจารย์นะ เราเห็นพระหลายองค์ที่เสียไปเพราะไม่มีครูบาอาจารย์ ถ้ามีครูบาอาจารย์ขอนิสัยได้นิสัยไง แล้วการปฏิบัติมันก็มีพื้นฐานมา นี่พูดถึงแม่พิมพ์แต่! แต่ในพระไตรปิฎกมีนะว่าพระอานนท์สอน พระอานนท์เป็นพระโสคาบันแต่สอนให้คนอื่นเป็นพระอรหันต์ได้ เพราะพระอานนท์เป็นพหูสูต อาจจะแนะนำได้ แนะนำได้แต่แนะนำก็แนะนำคนที่มีความวิสาสนา

เพราะในพระไตรปิฎกมีมากกว่าพระอานนท์ เวลาถึงวาระที่ต้องไปสอนนางภิกษุณี เพราะนางภิกษุณีมีฤทธิ นางภิกษุณีเป็นพระอรหันต์เยอะเยอะเลย แล้วเราไปพูดคนที่เขาจริงจังเขาเห็นอกเราเลย ฉะนั้นพระอานนท์ถึงได้นิมนต์พระกัสสปะไปแสดงเทศน์ ไปเทศน์ภิกษุณีแทน พระอานนท์ไม่กล้าไปพูด เราในฐานะ เรารู้เลยว่าทุกคนเป็นพระอรหันต์แล้วเราไม่มีจริงเรากล้ามาพูดต่อหน้าเขาไหม?

มันเหมือนเครื่องยนต์มันเสียเราไม่ใช่ช่าง เราโม่มามันเสียตรงนั้นๆ ตรงนั้นนะ ไปเปิดมามันไม่เสียตามที่เรารู้ว่าหรือมันเสียตรงข้อเท็จจริง ใ้่นี่ก็เหมือนกันในการปฏิบัติก็เหมือนกัน สิ่งทีครูบาอาจารย์จะทำในภาคปฏิบัติเราดูในหนังสือนะ หลวงตา ท่านพูดเองท่านบอกเมื่อตอนที่ท่านอยู่โคราชนะวัดป่าสาละวันไง

แล้วสมเด็จพระวัดมณฑล..ท่านไปถามว่า “เห็นได้ข่าวว่าพระปฏิบัติจะแยกการปกครองหรือ?” แบบว่าปกครองเป็นฝ่ายอะไรนะ วิปัสสนาธุระ คณธุระ ใจ ถ้าคณธุระ มันก็ฝ่ายปกครองใช่ไหม? มันก็ศึกษากันตามตำรา แล้วทีนี้มันก็ปกครองกันมันก็รู้ อย่างข้าราชการมันก็อยู่ในการปกครอง แต่ถ้าวิปัสสนาธุระ ถ้าอาจารย์ไม่เป็นนะมันจะแก้เหมือนทางวิชาการ เวลามันตอบปัญหาตอบโจทย์มาใครจะเป็นคนชี้ใครจะเป็นคนให้คะแนนว่าถูกหรือผิด วิปัสสนาธุระนะถ้าอาจารย์ไม่เป็นมันจะแยกอย่างไรว่าภาวนาถูกหรือผิด?

ในประวัติหลวงปู่มั่นไช้ใหม่ที่ว่ามีหลวงตาองค์หนึ่งที่หลงตัวเองว่าเป็นพระอรหันต์ แล้วสมเด็จพระวัดอะไรนะ สมเด็จพระวัดพระศรีมหาธาตุ สมเด็จพระแต่งตั้ง ๕ ประโยคตั้ง ๔-๕ องค์ตรวจสอบ ตรวจสอบอย่างไรก็ไม่รู้เรื่องก็หลบไปหลบมาไง หลวงปู่มั่นลงมาจากเชียงใหม่ ก็พาไปหาหลวงปู่มั่นพอเล่าให้หลวงปู่มั่นฟังเท่านั้นแหละ หลวงปู่มั่นบอก “เอ็งติดสมาธิ เอ็งติดสมาธิ” ก็มลงกราบหลวงปู่มั่นเลยไม่กล้าเถียงแม้แต่คำเดียว นี่ไง วิปัสสนาธุระ

ถ้าปกครองวิปัสสนาธุระตรงนี้เป็นอีกเรื่องหนึ่ง นี่กรณีอย่างนี้มันมีมาในพระไตรปิฎก คณธุระ วิปัสสนาธุระ

แล้วเมื่อก่อนสมัยอยุธยาเราดูตามประวัติศาสตร์ มันมีเขาเพิ่งมารวบรวมเอาสมัยรัตนโกสินทร์ ให้การปกครองอยู่ในเถรสมาคมทั้งหมด แต่เดิมมันมีคณธุระคือพระป่า คูอะไรนะ อาจารย์ของพระนเรศวรไช้ใหม่? ทีพระนเรศวรหลงเข้าไปในนั้นนะ ทีเข้าไปทำยุทธหัตถีกลับมาแล้วจะสั่งฆ่าหมดเลย นั้นนะ มหาเถรคณถ่องไอ้ที่ว่าไปขอใจ ทีไปเทศน์

เทศน์เอาสมเด็จพระนเรศวรว่า “ก็มันเหมือนพระพุทธเจ้า ปัญจวัคคีย์ดูแลอยู่ก็ไม่ได้เป็นสมเด็จพระพุทธเจ้าไช้ใหม่? พอปัญจวัคคีย์ทิ้ง องค์สมเด็จพระพุทธเจ้าก็ได้

ปฏิบัติจนเป็นพระพุทธเจ้า สมเด็จพระนเรศวรก็เหมือนกัน ถ้ามีทหารล้อมหน้าล้อมหลัง สมเด็จพระนเรศวรก็ไม่ได้แสดงออกถึงการเป็นนักรบ”

การที่ออกรบทหารตามไม่ทันใช่ไหม? ก็หลุดเข้าไปคนเดียว หลุดเข้าไปทำยุทธหัตถีไง พอพูดอย่างนั้นปั๊บก็เลยแบบว่าให้อภัยโทษแต่ถอดยศนะ ไม่ฆ่า ไม่อย่างนั้นตัดหัวหมดเลย นั่นนะองค์นั้นเขาก็ว่าพระป่า นั่นนะวิปัสสนาธุระ ถ้าวิปัสสนาธุระนี่นะเวลาเหตุการณ์เฉพาะหน้ามันจะเทียบเคียงอย่างเช่นหลวงตาท่านบอกว่า “เวลาท่านมีอิกรท่านไปแก้ไขอิกร”

อิกรหมายถึงว่าพระมีปัญหากันเรื่องวินัย ทีนี้เรื่องวินัยปั๊บต่างคนต่างถือตำรามาคนละเล่น มันก็เหมือนนายจีนศาลมันก็ออกตามกฎหมายใช่ไหม? ตีความ แต่ถ้าเป็นพระปฏิบัติเนะมันรัด มันรัดหมายถึงว่าพูดถึงเหตุผลไง ผิดอย่างนี้ๆ ผิดอย่างนี้มันเถียงไม่ได้ มันเถียงไม่ออก แต่ถ้าเอาตำรามาคูกันนะ เถียงได้ มันพอผิดอย่างนี้มันก็มีข้อแย้งว่ายกเว้นอย่างนี้ ยกเว้นอย่างนี้ทำอย่างนี้มันก็เถียงกันไปไม่มีวันจบ

แต่ถ้าเป็นวิปัสสนาธุระเวลาพูดมันพูดจากความรู้สึกมันเอาตายเลยมันรัดคอตาย ถ้าไม่รัดคอตายกิเลสมันหลอกออกได้ เมื่อก่อนสมัยพุทธกาลเขามีการปกครองกันมาอย่างนี้ แล้วเราฟังหลวงตาพูด บอกว่าสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวท่านพูดขึ้นมาแล้วหลวงตาท่านบอก “ไม่หอรอกอยู่อย่างนี้มันก็สุขสบายแล้วไง มีการปกครองอย่างนี้มีผู้ปกครองแล้วมันก็คืออยู่แล้ว”

ทีนี้คืออยู่แล้วตอนนี้พอมานักปฏิบัติมันก็เลยลูกครึ่ง มันเหมือนกับว่าถึงพุทธกาลมันก็ได้ครึ่งเดียวว่าอย่างนั้นเถอะ มันไม่ได้ ๑๐๐ เปอร์เซ็นต์ แต่ก็ยังเป็นประโยชน์ ถ้าคิดอย่างนี้แล้วนะมันต้องมาเป็นประโยชน์ตั้งแต่ตรงที่ว่าเราพบมีครูมีอาจารย์ไง มีครูมีอาจารย์นะไม่มีครูมีอาจารย์เพราะครูบาอาจารย์กว่าจะได้มา

เราดูหลวงปู่มั่นหลวงปู่เสาร์ตอนที่ออกปฏิบัติไปอุปถัมภ์ที่เขาจับ จับ จับตลอดเลย เพราะสมัยโบราณนะการปกครองเราพวกเราศึกษาที่ศึกษา การปกครองสมัยโบราณ สมบูรณาญาสิทธิราชย์ กษัตริย์มีอำนาจ พอกษัตริย์มีอำนาจกษัตริย์จะตั้งใครให้มีอำนาจก็ได้ คูสิ คูอย่างเก็บภาษีช่วยอากรจะตั้งใครเก็บก็ได้

นี่ก็เหมือนกันสมัยนั้น เจ้าคณะภาค เจ้าคณะมณฑลมีอำนาจปลดผู้ว่า มีอำนาจแต่งตั้งข้าราชการทั้งหมด ทีนี้สั่งว่าไม่ให้ใส่บาตรตั้งอะไรนี้ใครจะกล้าขึ้น แล้วหลวงปู่มันท่านก็ต้องหนี หนีๆ ตลอด แล้วพอมมา พ.ศ. ๒๔๗๕ เปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. ๒๔๗๕ เปลี่ยนแปลงการปกครองนั้นเป็นอีกเรื่องหนึ่งแล้ว แต่ก่อนหน้านั้นล่ะ

ฉะนั้น สมบูรณาญาสิทธิราชย์ กษัตริย์มีอำนาจมาก แล้วพระเห็นใหม่ ได้รับการแต่งตั้ง ถ้ามองภาพออกนะ มองภาพออกมองการปกครองแล้วเดี๋ยวนี้มันเปลี่ยนมาประชาธิปไตย ประชาธิปไตยขึ้นทุกอย่างเป็นสิทธิ แล้วสิทธิของใครล่ะ กิเลสมันก็มีสิทธิเหมือนกัน ถ้ามองอย่างนี้ปีบนะ เราก็คิดมาถึงเรา คิดถึงความเข้มแข็งของเรา คิดถึงความจริงของเรานะ แล้วเราจะเห็นโอกาสแล้วเราจะตั้งใจมาก ไม่อย่างนั้นนะ เมื่อก่อนที่ตั้งคม ตั้งคมมันแคบแล้วตั้งคมมันเป็นอย่างนั้น ตั้งคมมันเป็นอย่างนั้นหมายถึงว่าการคมนาคมทุกอย่างมันยังไม่มี

เวลาพูดถึงโลกเจริญๆ เห็นใหม่หลวงตาท่านพูดท่านก็ไม่เห็นด้วย เราก็ไม่เห็นด้วย โลกเจริญๆ อะไรเจริญ โลกเจริญ ๒๐๐ ปีนี้เอง ตั้งสมัยอุตสาหกรรม ก่อนหน้านั้นไม่มีใครเห็นใครเลย ก่อนหน้ายุคเครื่องจักรไอน้ำก่อนหน้ามีใครเห็นใคร?

แต่พอเทคโนโลยีมันเจริญปีบ อารูเขาเจริญกว่า การคมนาคมเจริญกว่า ทุกอย่างเขาครอบงำได้ แค่ ๒๐๐ ปีนะ เท่านั้นเอง ทีนี้เราอายุเรามันไม่ถึงร้อยปีกัน เราก็มองเราก็เกิดในยุคนี้คูตี เขาพูดกันเห็นใหม่ ยุคสงครามโลก ยุคสงครามโลกนะตั้งแต่พ.ศ. ๒๔๘๘ ตอนเริ่มสงครามไปถามคนที่อยู่ตอนนั้นสิเขาจะเห็นคุณค่าตอนสงครามมันทุกข์ยากขนาดไหน

อย่างยุคเราไม่เคยเจอ เหมือนกัน แล้วนี่การปฏิบัติ นี่ขนาดปฏิบัติยังว่าทุกข์ยากๆ อยู่ ลองดูไปอีกพักหนึ่งสิ เหมือนสัตว์ประหลาดนะ คนปฏิบัตินี้เหมือนสัตว์ประหลาดเลย ลองคิดคูตีเราเดินจงกรมนะเดินไปเดินมา เราไปอยู่ที่โพธารามเห็นใหม่ พวกที่นั่นเขาบอกเลย วันๆ ไม่เห็นมันทำอะไร เห็นมันเดินไปเดินมาคือเขาไม่เห็นค่าเลยใจ เขาไม่เห็นคุณค่าของเราเลยนะ เรานั่งอยู่โคนไม้ล่ะ

เดินจงกรม เขาบอกว่า เอ๊ะ วันๆ เห็นแต่เดินไปเดินมา เขาคงคิดว่าเราต้องอาบเหงื่อต่างน้ำมันถึงจะได้งานมา เขาไม่คิดว่าเดินไปเดินมา โลกเขามองเลยนะนี่พวกนี้

ว่างงานไม่มีอะไรทำ วันๆ นั่งตบยุงแล้วเดินไปเดินมา แต่เดินไปเดินมาของพวกเรานะ มันยาก มันยากเพราะอะไร เพราะมันไม่อยากจะเดินมันเบื่อไง เราเดินไปเดินมาเราจะทนไหวไหม? เราจะอยู่ เพราะในการปฏิบัตินะมันจะดูตรงนี้ คนที่นั่งสมาธิได้คนที่เดินอยู่ได้ทั้งวันทั้งคืนมันจะมีงานข้างในใจ

เหมือนเราเราทำงานแล้วประสบความสำเร็จเราจะเห็นคุณค่ามาก ไอ้คนเดินอยู่ได้ช้าแล้วช้าเล่าเป็นวันเป็นเดือนเป็นปีมันเดินอยู่ได้อย่างไร? แต่ทางโลกเขามองกันบอกว่าคุณก็เกียจ คนไม่ทำมาหากิน

แต่ในการปฏิบัติ โธ่ คนมันปฏิบัติพระบวชมาทุกคนมีสิทธิ์เดิน อ้าว มึงเดินสิ ทำไมมึงก็เกียจ ทำไมมึงไม่เดิน อ้าว ก็มึงมาเดินสิ ลองเดินดูสักอาทิตย์หนึ่ง ลองเดินมึงจะเดินอยู่ได้ไหม? นี่มันเวลามองมันเอากิเลสมอง ถ้าคนขยันหมั่นเพียรมันต้องอาบเหงื่อต่างน้ำได้ผลประโยชน์มา นี่แล้วพุดถึงทุกเสียงเขาพุดกันอย่างนั้นเขามีความเห็นอย่างนั้น แล้วพวกเราจะยืนอยู่ได้ไหม?

แต่ถ้าคนปฏิบัติหลงตาทำนทำทายนตลอดนะ ท่านบอกเลยนะ บอกว่าไอ้ทางโลกเห็นใหม่ เหมือนคนติดคุกนะ แค่อะไรนะ แค่อัดไปวันๆ ฆ่าเวลาไป แต่ของเราไม่ใช่มันเอาจริงเอาจริงจัง งานทางโลกมันเป็นอย่างนั้น โลกเจริญๆ ใจ โลกเจริญมันเหมือนประสาเราเลย มันไม่ได้ทำอะไรมันอยู่เฉยๆ ยิ่งเจริญเท่าไรเวลามันยิ่งเหลือเยอะ แต่ของเราไม่ได้ ไม่ได้เพราะอะไร? ไม่ได้ เดินจงกรมทั้งวันเลย พอวันนี้หยุดสิ พรุ่งนี้มาเดินใหม่สิ มันขาดช่วงไม่ได้ไง มันต้องสืบต่อ

แล้วภาวนาคืออยู่พักหนึ่งเห็นใหม่ วันนี้ภาวนาคีมากเลยแล้วมันหยุดไปหรือมันเสื่อมไปแล้วมาทำใหม่สิ โอ้โฮ เหมือนกับฝึกหัดใหม่เลย มันต้องต่อเนื่องมันหยุดไม่ได้ ถ้ามันหยุดปั๊บ เหมือนมาหัดใหม่ ถ้ามันต่อเนื่องได้ต่อเนื่องไปได้นี้มันถึงต้องกระตุ้นเห็นใหม่ ๗ วัน ๗ เดือน ๗ ปี ๗ วัน ๗ เดือน ๗ ปี ถ้าทำได้มันจะเป็นประโยชน์กับเรา มาก นี่พุดถึงเรื่องกลัวเสื่อมใจ

คนปฏิบัติก็กลัวแล้วเสื่อมกลัวจะผิดกลัวจะพลาดมันก็ธรรมดาเพราะอะไรเพราะเรามีกิเลสใจใหม่? อวิชชามันไม่รู้อยู่แล้ว เราทำไปมันก็จับพลัดจับผลูเพียงแต่เรามีวาสนาเราเชื่อธรรมของพระพุทธเจ้า เราเชื่อเพราะข้างนอกเขาไม่เชื่อกันนะ

แล้วก็พูด เราสังเกตได้ เราสังเกตพวกนี้บ่อยพวกที่ต่อต้าน เขาจะบอกเลยนะไอ้พระที่บอกว่าชาตินี้ชาติสุดท้าย ชาติสุดท้ายเขาว่าโกหกทั้งนั้น

ทีนี้คำว่าโกหกทั้งนั้น ทีนี้หลวงตาท่านพูดแต่หลวงตาเราเชื่อมั่นว่าจริงแล้วท่านทำได้จริงแต่เวลาไอ้พระที่มันจะเป็น ๑๘ มงกุฏมันก็พูดอย่างนี้เหมือนกัน มันก็ว่าภูชาติสุดท้ายเหมือนกัน ไอ้ที่ สิบแปดมงกุฏนะ แล้วทีนี้ฝ่ายทางนี้มันมีพวกทางฝ่ายปกครองนะ คูอย่าง...เขาบอกกับพระเลย พระห้ามพูดเรื่องมักน้อยสันโดษเพราะทำให้คนขี้เกียจ

แล้วเวลามักน้อยสันโดษเวลาหลวงตาท่านอธิบาย มักน้อยสันโดษในเรื่องค้นหาความทะยานอยาก มักน้อยสันโดษอย่างนั้น เราพออยู่พอกินของเรา เราทำของเรามันไม่ทุกข์ของเรา มักน้อยสันโดษตรงนั้น ไม่ใช่มักน้อยสันโดษตรงทำงาน คนขยันหมั่นเพียร มันขยันหมั่นเพียรโดยธรรมชาติ

แล้วนี่ก็เหมือนกันบอกเลย พวกเชื่อเรื่องนรก-สวรรค์พวกนี้ไม่เป็นวิทยาศาสตร์ ไม่มีเหตุผล เขาพูดอย่างนั้นนะ สมมุติถ้าเราเรียนมาเราเป็นนักวิทยาศาสตร์เราก็ไม่กล้าสิ เขาบอกเชื่ออย่างนี้มันเป็นความมกมาย มันจะบิปรัดเข้ามาเรื่อยๆ บิปรัดเข้ามาให้พวกเราที่เชื่อในคุณธรรมไม่กล้าแสดงออก สังคมมันจะบิบเข้ามาแล้วมันพูดเป็นเชิงวิทยาศาสตร์ แต่สำหรับเรานะสังขธรรมเราถึงว่าวิทยาศาสตร์โดนดูถูกเพราะอะไร เพราะมันไม่มีค่า ๑๐๐ เปอร์เซนต์ใช่ไหม

แต่ถ้าของเราปรมัตถธรรมมันต้องมีล้านเปอร์เซนต์ คำว่าเปอร์เซนต์ที่สะอาดปรมัตถธรรม ไม่อย่างนั้นมันชำระกิเลสไม่ได้ มันยังมันละเอียดกว่าวิทยาศาสตร์แล้ว พิสูจน์ได้ลึกซึ้งกว่าวิทยาศาสตร์ด้วย เพียงแต่ว่าไอ้คนที่มันรู้จริงที่จะโต้แย้งกับพวกวิทยาศาสตร์มันไม่มีเท่านั้นนะ แล้วสิ่งที่เขาให้มาอย่างพวกอภิธรรม

อภิธรรมนี่นะเขา ๕ ประโยคนะ ๑. เขา ๕ ประโยค ๒. พวกนี้เขาจบปริญญาโทปริญญาเอกทั้งนั้น แล้วเขาเขียนออกมา โอ้โฮ เขาเขียนออกมานะแต่สำหรับเราดูแล้วนะ ไร้เดียงสาในการปฏิบัติเลย ไร้เดียงสามาก เพราะเขาวิจัยกันทางความคิดใจ เขาวิจัยอาการของใจไม่ใช่ ถ้าเป็นความจริงนะเหมือนกับหลวงปู่บุดดาเห็นใหม่ หลวงปู่บุดดาของจริง

หลวงปู่บุดดาท่านก็อยู่ในวงอภิธรรมเหมือนกัน ในวงหลวงปู่บุดดาบอกเลยนะ จิตหนึ่งจิตหนึ่ง แต่ของเขาจิต ๑๐๘ ดวงต้องอธิบายให้ได้ อย่างนั้น ๑๐๘ ดวง หลวงปู่บุดดาบอกจิตหนึ่งเท่านั้น จิตหนึ่งเท่านั้น แล้วพอเขาอธิบายจิตหนึ่งเขาก็อธิบายเหมือนกับที่ว่าอธิบายในอารมณ์ไม่ได้ อธิบายตัวจิต

อภิธรรมอธิบายที่อารมณ์เพราะเขาเข้าไม่ถึงตัวจิต จิตหนึ่งๆ เขาก็คือว่าอยู่ของเขา จิตหนึ่ง คือคิดให้เป็นหนึ่ง หยุกให้เป็นหนึ่งแล้วหนึ่งมันก็เป็นสอง เป็นสาม เป็นสี่ หนึ่ง จิตเห็นจิตใจ เขาก็อธิบายของเขาไป เราดูแล้วจิตผุชุกรรณะผุชุนะ โอ้! เวรกรรม

มันไร้เคียงสาสำหรับภาคปฏิบัติแต่มันไปมีศักยภาพในทางวิชาการที่เขาคุยกันได้ มันเป็นนิยายธรรมะไง คือเข้าไม่ถึงนะ ประสาเราเขาเข้าไม่ถึง พอเข้าไม่ถึงเขายังอธิบาย ก็ยังเป็นวิชาการ เขายังเห็นคุณค่านะ เวรกรรม โลกเจริญใจ โลกเจริญแล้วอธิบายธรรมะ ไม่ได้แล้วมันจะละเอียด มันอธิบายธรรมะทุกคนก็..ไม่เป็นวิทยาศาสตร์ มันเป็น ยิ่งกว่า วิทยาศาสตร์อีก

แต่พออธิบายแล้วไอ้คนที่เข้าไม่ถึงมันเข้าใจไม่ได้ แล้วมันเข้าใจไม่ได้ เราถึงพูด อยู่ปัญหาที่มันเป็นปัญหาคณละมิติ มิติคือโลก โลกียปัญหา ปัญญาจากโลกทัศน์ ปัญญาจากโลกที่เป็นความคิด แต่โลกุตระธรรม โลกุตระปัญญามันปัญญาในใจ ปัญญา ปัญญาในใจปัญญาที่ลึกกว่า มันก็เหมือนนิพพานเป็นอตตะหรืออนัตตา? มันก็ว่ากันไป ไซ้ใหม่ แต่หลวงตาบอกนิพพานเป็นนิพพาน อันนี้ก็เหมือนกัน อันนี้มันบอกว่าเป็นสิ่ง ที่ อาการของใจสิ่งเป็นธรรมเป็นธรรมที่เขาว่ากันใจ

เนี่ยเห็นใหม่นิพพานเป็นอตตะหรือเป็นอนัตตา? แต่นิพพานคือนิพพานเพราะ นิพพานมันลึกกว่าอตตะหรืออนัตตา นิพพานไม่ใช่อตตะและไม่ใช่อนัตตา ใจก็ เหมือนกัน ว่างคู่กับไม่ว่าง ความคิดมันจะเป็นความว่างได้อย่างไร? ดูปัญญาอบรมสมาธิ มันทั้งความคิดแล้วมันถึงเป็นตัวมัน

พุทโธ พุทโธ พุทโธเข้าไปถึงเป็นตัวมัน แต่เขาไม่พูดตรงนี้นะ เขาพูดจิตมันว่าง จิตมันผุชุนะเขาว่าของเขาไป แล้วเราดูแล้ว ที่นี้เพียงแต่ว่าอธิบาย ถ้าเราอธิบาย พูดแล้วถอด แล้วลองเขียนหนังสือสิ แล้วไปดูที่เขาเขียนสิก็คือคำพูดคำเดียวกัน ก็เขาพูดจิตหนึ่งเรากี่

พูดจิตหนึ่ง เขาพูดว่าว่างเราก็ว่าว่าง เวลาเขียนก็เหมือนกัน แต่! แต่สำนวนนะมันต่างกัน
สำนวนมันต่างกัน เพราะสำนวนมันเหมือนกับว่าเหมือนเราเจตนาเห็นไหม

ที่พระพุทธเจ้าบอกว่าทวนกระแสณะ เราพูดซึ่งเข้ามาที่จิต แต่เขาพูดซึ่งออกไปที่
เหตุผล เพราะเขาเป็นวิทยาศาสตร์ เขาซึ่งออกไปที่เหตุผลนะ แล้วเขาก็อธิบายเป็นคั้งเป็น
แควไปเลย แต่ของเราซึ่งกลับมาที่ต้นเหตุ ของเราซึ่งกลับ ซึ่งกลับมาที่ใจ ถ้าซึ่งกลับมาที่ใจมัน
ถึงจะเป็นความว่างจริงใจ แต่เขาอธิบายออกไปเป็นเนื้อหาสาระไปเลย มันต่างกันตรงนี้

เขาถึงว่าพูดออกพูดขึ้นมา พูดขึ้นมาไม่ใช่แล้ว เราจะย้อนกลับเข้าไปทำลายมันแต่
เขา ที่นี้คนไม่เคยเห็น คนไม่เคยเข้าถ้าจะไม่ว่าในถ้ำนั้นมันกว้างยาวขนาดไหน คนไม่
เข้าไปถึงจิตจะไม่ว่าจิตนี้เป็นอย่างไรบ้าง ไม่รู้หรือ รู้ไม่ได้ เพราะฉะนั้นเวลา
ปฏิบัติแล้วไม่ต้องไปกลัวผิด ถ้าเราไปรู้ไปเห็นเองเห็นไหม นี่ใจปัจจุตัง สันติภูมิกะ
วิปัสสนาธุระเขาด้วยกันตรงนี้

วิปัสสนาธุระเขาด้วยกันตรงนี้ พูดถูกพูดต้องพูดจริงใช้ได้หมด ถ้าพูดจริงความจริง
มันต้องทำได้จริง ถ้าพูดไม่จริงทำไม่ได้ เราจะพูดนะตั้งแต่เริ่มต้นมาเลยเห็นไหม เมื่อ
เขาถามแล้วเขาจะรีบกลับให้หนังสือไว้ตั้งหนึ่ง ลูกศิษย์หลวงปู่ดุลย์ คงจิตมาเหมือนกัน
ทำอย่างไรถูก? คงได้ยั้งละนะ

เขาบอกว่า “เขาจะถามว่าทำอย่างนี้กลัวจะผิด”

แล้วเราถามว่า “ทำไมถึงกลัวผิดละทำอย่างไรก็กำหนดพุทโธเหมือนกัน?”

เดี๋ยวเราจะพูด กลับไปแล้ว เราจะพูดบอกว่าประสาเราณะ โทษนะผิดหมดละ ผิด
มันผิดเพราะอะไร? ผิดเพราะเรามีวิชาต้องผิดไปก่อน จะบอกว่าทำอย่างนี้แล้วถูกเลย
มันก็เหมือนกับเราซึ่งไปทางที่ถูก แต่คนเดินไม่ถูกมันก็ผิดทั้งนั้นวันยังค่ำ ธรรมะของ
พระพุทธเจ้าซึ่งไปทางไหนถูกหมด แต่พวกเรายังทำอยู่มันยังผิดอยู่

แต่ผิดแล้วซึ่งไปในทางที่ถูกแล้วเดินครั้งที่ ๑ ครั้งที่ ๒ ครั้งที่ ๓ มันจะรู้เอง มันจะรู้
ขึ้นมาเราเดินไปใช่ไหม? คราวนี้หลงผิดไป มันจะรู้ได้ด้วยอะไร? รู้เพราะเราเดินเข้าไป
แล้วมันผิด แล้วเราก็เดินซ้ำอีก เดินซ้ำอีก เดินซ้ำอีก พอเดินเข้าไปแล้ว อ้อ เพราะมันผิด
ครั้งแรกเราก็จำไว้ อันนี้ผิดไม่เข้าไป มันต้องไปทางนี้ อันนี้ผิดเป็นอย่างนี้มันถูกจนได้

ถูกก็คือปฏิบัติถูกแต่ถ้าเดินไปบีบแล้วถูกเลยไม่มี ไม่มี ไม่ต้องกลัวว่า กลัวผิด ปฏิบัติไปเรื่อยๆ เดี่ยวผิคนั้นล่ะมันจะสอนเรา ผิดอันนั้นมันจะสอนๆ สอนจนถูกจนได้ ถ้าไม่เข้าข้างตัวเอง

เวลาฟังธรรมะเห็นใหม่ เวลาเขาถึงบอกว่าองค์นั้นเป็นโศคาบันเป็นอะไร? ไม่ฟังเลย เพราะอะไร? เพราะเวลาเขาพูดคำว่าเข้าข้างตัวเองมันไม่เป็นสุภาพบุรุษ ถ้าเป็นสุภาพบุรุษนะ เรารู้อย่างไรเราเห็นอย่างไรเราจะบอกเลย พิจารณากายไปมันปล่อยกายอย่างไร? ปล่อย ปล่อยแล้วผลมันเป็นอย่างไร? ตรงนี้มันจะบอกถูก-ผิด

แล้วถ้าคนเราบอกไป มันปล่อยอย่างนี้ แต่เวลาธรรมะนะมันปล่อยแล้ว ขาดกฎตั้งมันปล่อยหมดเลย แล้วมันเหลืออะไร หลวงปู่เจี๊ยะถามนะมันจะเหลืออะไร? สิ่งที่เหลือมันจะรู้อะไร? เขาตอบไม่ได้ สิ่งทีบอกว่าปล่อยเราสร้างจินตนาการได้ไหม? เราถือของมา เราทิ้งของถือว่าทิ้งเราก็ก่อนปล่อยแล้ว

ทีนี้ถ้าทิ้งแล้วคนที่เขาเป็น เอ็งทิ้งอะไรออกไป ทิ้งออกไปแล้วมันตกอยู่ตรงไหน? เพราะมันไม่ทิ้งจริงใช่ไหม? เราหยิบก้อนหินมาก่อนหนึ่ง เราปาก่อนหินหลุดจากมือไปเห็นก้อนหินตก ทีนี้เราภาวนาไม่เป็นใช่ไหม เราบอกเราได้ทิ้งก้อนหินไป แล้วก้อนหินมีงอยู่ไหน? แล้วมันตกอย่างไรล่ะ? นี่ไงถ้าไม่เป็นมันจะพูดไม่ได้เราถึงฟังบ่อย

พอพิจารณาแล้วขาด ขาดอย่างไร? ขาดแบบอริยสัจ โอ๊ย! เวิร์กรรม แต่ของเราจะถ้าขาด ทำอย่างไรจิตเป็นจิต ทุกข์เป็นทุกข์? อะไรหลุดออกไป? แล้วเหลืออะไร? อะไรที่เหลือ? อะไรที่เป็น? โศคาบัน โศคาบันจะตอบขึ้นโศคาบันได้ สกิทาตอบสกิทาได้ อนาคตตอบอนาคตได้ พระอรหันต์ตอบพระอรหันต์ได้

แต่ถ้ามันตอบไม่ได้อย่างเรา ถ้าเรา เรานะเราไม่ตอบ เราจะบิดเบียงเบนแสดงว่าเราสงสัยแล้ว สงสัยเพราะอะไรเพราะเราไม่แน่ใจในความเห็นของเรา ถ้าเราแน่ใจความเห็นของเรา เราจะกล้าพูดว่าเราทำอะไรผลเป็นอย่างไรสรุปเป็นอย่างไร? แล้วอาจารย์ท่านจะเป็นคนชี้ขาดว่าถูกหรือผิดเพราะเราก็ก่อนใจของเรา แต่ถ้าเราตอบนะยังบิดเบือนอยู่เห็นใหม่ เพราะ! เพราะเราไม่แน่ใจ

เรากลัวอาจารย์บอกว่าผิดแล้วเราจะเสียหน้า บอกไปเลย ถ้าอาจารย์บอกผิดถ้ามันผิดจริงเราก็ก่อนใจ ถ้าเราถูกแล้วอาจารย์ผิดล่ะ อาจารย์ผิดล่ะเราจะแก้อาจารย์ บอกไป

เลย เพราะเราพูดอย่างนี้เพราะอะไรเพราะเราตรวจสอบพระหลายองค์ พระบางองค์จะไม่ยอมตอบ มาถึงนะถามแล้วนะ ไม่ตอบ

มาถามนะแต่ถามเฉพาะให้เราเหมือนกับให้เราเซ็นใบประกาศให้ ต้องให้บอกว่า “ใช่เท่านั้น” ก็ ไม่ ต้องตอบโจทยก่อน ต้องให้เห็นคำตอบของโจทยคำตอบให้ได้ก่อน เราซักกันอย่างนั้นนะ นี่พูดถึงพระปฏิบัติไง ถ้าตอบไม่ได้ไม่รับ รับไม่ได้ ถ้าตอบได้ ถ้าตอบได้นะซึ่งมาก เพราะตอบได้นะ

เวลาฟังครูบาอาจารย์ เวลาฟังพระปฏิบัติแต่ละองค์ชีวิตเขาทั้งชีวิตเลยอย่างเราชีวิตหนึ่งเราได้สมบุกสมบันมาทั้งชีวิตแล้วเอามาเล่าให้เราฟังไง คุณอิ้วพวกนักเขียนนะ เห็นไหม เวลาเขาจะเขียนเรื่องอะไร เขาต้องไปใช้ชีวิตอย่างนั้นเพื่อจะเขียนให้ได้เรื่องนั้นมา เห็นไหม เขาต้องไปศึกษาให้เข้าใจเรื่องนั้นถึงจะเขียนเรื่องนั้นได้ เขาเขียนนี่คืองานเขียนนะ แต่งงานปฏิบัติไม่ใช่งานเขียน

งานปฏิบัติคือเอาตัวเองเข้าไปเลย ย่อยสลายมันให้ได้ แล้วย่อยสลายมันเสร็จแล้วผลที่ตอบมาเป็นอย่างไร? ถ้ามันยังมี เรายังคิดอยู่นะ ที่เราพูดอยู่แล้วคนมาฟังเรามันมีอะไรนะ มันมีน้ำหนักรมันมีรสชาติ เรายัง โทษนะไม่ใช่वादตัวเอง ไม่ได้ยกหาง อันนี้เขาพูดนิดหนึ่งนะ เพราะเราพูดอย่างนี้เราสามารถถึงความสนใจของโยมได้ไง เราสามารถเป็นแรงดึงดูดให้คนยังสนใจในศาสนาอยู่ เหมือนแม่เหล็กมันจะดึงคนเข้ามาให้หาศาสนา

แล้วถ้าเกิดถ้าไม่มีแม่เหล็ก แล้วศาสนาไม่มีคนดึง นี่เราคิดอย่างนี้นะ เราไม่ได้คิดว่า เราจะดีไม่ดีหรือ เราคิดว่าเรานี้เป็นที่ดึงดูดโน้มน้าวดึงดูดของคนเขามาสนใจในศาสนาอยู่ ยังปฏิบัติอยู่ไง แล้วถ้าไม่มีตรงนี้มันจะเหลืออะไร? เพราะเราก็ไม่อยู่ตลอดไปหรือ ไม่มีใครค้าฟ้าหรือ ทุกคนก็อยู่ชั่วชีวิตหนึ่ง แล้วชีวิตของคนๆ นั้นมันโน้มน้าวไง พูดโน้มน้าว

มันมีโยมหลายคนที่มาหาเราแล้วเขาก็กลับไปพูดต่อได้ยินมา เขามาพูดต่อ โอ้หลวงพ่อกำลังพูดทำทนายนิบหายเลย ใครๆ ก็พูดฝากกันมานะ โอ้หลวงพ่อกำลังพูดทำทนายนิบหายเลย อ้าว ก็กระตุ้นให้เขาทำไง กระตุ้น กระตุ้น กระตุ้น เพราะเราอยู่บ้านตาด อยู่กับ

หลวงตา เดินจงกรมนะบางที่มันล้าหมดคนะอดอาหารอดนอนด้วย อื้อหือ มันเต็มทีแล้วล่ะ

ไอ้โฮ ท่านไปนะท่านใส่ คือใครทำความเพียรขนาดไหนนะ ก็อยากให้อาจารย์ชมใจ เข้าไปนะ มีแต่ก้อนใจ จี้เกียด ไม่เอาไหน ไอ้โฮ ทำมาเกือบตายนะ มาถึงบอกไม่เอาไหน ไอ้จี้เกียด คิดในใจว่าจี้เกียดอย่างไรนี้? กูเดินทั้งวันๆ เลยจี้เกียด ยังจี้เกียดอยู่ มันโค่นค้อนทุบหัวๆ ตลอดคนะ ไอ้โฮ มันก็ตื่นตื่น แล้วเวลาหมดกำลังใจท่านจะหนูน เราได้ประสบการณ์อย่างนี้มา

เวลาเราฉันทน้ำร้อนกับพระนี่กระตุ้นมาก เพราะเวลาเราเหนื่อยเวลาเราล้าเวลาเราเฉาเวลาเรา จิตใจเราไม่เอาไหนมันจะทำอย่างไร? เราทุกคนเป็นมาหมด ทุกคนมันจะเป็นนะ ไม่ใช่เราแหม จะสดชื่นจะมีความกึกกักตลอดไม่ใช่ มันก็มีเวลานะ บางทีเวลา มันก็คอตก เดินจงกรมแล้วก็คอตกแล้วจะทำอย่างไรกันต่อ? แล้วจะไปอย่างไร? แล้วจะทำต่ออย่างไร? มันมีนะท่านกระตุ้น กระตุ้น กระตุ้น

อยู่กับครูบาอาจารย์ได้นิสัย พระเรานี้เรารู้หมดคนะ รู้เลยว่าพระนี่มันว่าแห้วไหม? มันจะไปทางไหนกัน? ฉะนั้นเวลาอยู่กับเรา เราถึงบอกว่าถ้ากูไม่ตายพวกมึงไม่ตายก็แล้วกันล่ะ บางทีเราไม่อยู่นะ เราไปเดิน พระเขาก็เก็บไอ้พวกปลากระป๋องไว้ไง บอก เฮ้ย ปลากระป๋องต้องเก็บด้วยหรือ เก็บไว้ให้หมาไง เวลาหลวงพ่อก็ไม่อยู่นะแทบจะไม่มีอะไรกินเลยล่ะ

ไอ้โฮ เราสะอึกเลยนะ เวลาเราไปอุทัยฯ ไปนั่นนะ เวลาหลวงพ่อก็ไม่อยู่นะไม่มีใครมาเลยนะ แทบไม่มีอะไรกินเลย นี่ยังมีชีวิตอยู่นะยังไม่ได้ไปไหนนะ แล้วถ้าเราไม่อยู่สักคนหนึ่งล่ะ เราเห็นพระมันเอาปลากระป๋องไปแขวนไว้ให้หมา เวลาเรา.. เราก็เห็นเรटकเขอะแยะ ในบาตรเรานะตักไว้ให้หมาทั้งนั้น เพราะเรากินนิดเดียวมันนะ เรากินแต่ข้าว

แล้วก็ถาม เราก็เห็นว่า เราอยู่มันก็เห็นอย่างไร ที่นี้พอไปเห็นปลากระป๋องแขวนอยู่นะเราก็ถาม “เฮ้ย ต้องเอาปลากระป๋องแขวนไว้ด้วยหรือ” “บอกเอาไปให้หมา เวลาหลวงพ่อก็ไม่อยู่นะแทบไม่มีอะไรเลย” แหม มันแทงใจ ผลัวะ! เลย ยังคิดในใจเลย

นะนี่ขนาดยังอยู่นะ แล้วถ้ากูไม่อยู่จริงๆ ละไม่มีเหลือ ทั้งๆ ที่เราก็กี่ไม่เคยคิดนะ เราเป็นคน ประสาเราเราเป็นคนติดดิน เราไม่เคยคิดว่ากูดัง กูใหญ่ทั้งสิ้นเลย

แต่ด้วยศักยภาพที่เราทำจริง ทำจนเป็นความเคยชินเราไม่เคยคิดว่าเราดีเราเด่นนะ เราคิดแต่ว่าเมื่อไหร่กูจะไปซะที่เท่านั้นแหละ แต่มันทำตามหน้าที่ เวลาเขาพูดออกมา แต่นี่พระก็ต้องรู้ เวลาหลวงพ่อกำลังอยู่ แล้วเราไม่อยู่เราไปไหนบ้างละ ก็มีแค่ไปอุทัยฯ ไปหัวหิน ไปเมืองกาญจน์แล้วก็ไปหาหลวงตา เพราะเราไม่เคยไปไหนเลยละ เราเคยไปไหน ไม่เคยไปไหนเลยนะ

พอมีอย่างนี้ปั๊บ มันก็คิด คิด คิด แล้วมันก็ดูใจ แล้วเราจะทำ ถึงบอกว่านี่เราพูดอยู่ เพราะมีคนบอกหลวงพ่อนี้ทำทายนะ อะไรมาก ทำทายนะก็เพื่อให้พวกมันทำไง ถ้าเอ็งทำเสร็จขึ้นมาแล้วกูยังนั่งอยู่นี่ไง กูสอนผิดมันมาฆ่ากูสิ มันทำไม่ได้มันก็มาจัดการกูนี่ กูเป็นคนยุให้พวกมันทำกันเองแล้วกูทำให้พวกมันผิด อ้าว ยังนั่งอยู่นี่เว้ย จำเลยยังนั่งอยู่นี่ยังจับได้ยังชงคุกได้ จำเลยตายไปแล้ว โอ้ มันไปเอาใครไม่ได้แล้ว

เราเข้าไปอยู่กับหลวงตานะ เรายังกระตุ้นตัวเองอย่างนี้ตลอดว่า

“หลวงตาอยู่บนกุฏิ เราปฏิบัติขึ้นมาหลวงตาจะแก้เราอะ”

เมื่อก่อนห้วงมาก ห่วงไม่มีใครแก้ใจ นี่ก็เหมือนกันเรายังอยู่นะ ทีนี้เวลาพูดมันทำทายนะ เพราะอยากให้ทำได้ อยากให้ปฏิบัติได้ แล้วปฏิบัติมาส่วนใหญ่แล้ว มันจะได้ จะได้ แล้วยังไม่ถึงแล้วพอไปผ่อน พอไปผ่อนจะขึ้นมาอีกนะมันยาก พอมันได้แล้วดันไปเลย เพราะเราเคยมีประสบการณ์อย่างนี้ไง เรานี่นิสัย นิสัยที่เราปฏิบัติได้ มันมีตัวยืนตัวนี้

มันเหมือนกับว่าคนจริงทำอะไรต้องให้มันถึงที่สุด คั่นอยู่อย่างนั้นนะ คั่นอยู่อย่างนั้น คั่นอยู่อย่างนั้น แต่เหนื่อยไหม เหนื่อย รากเลือดเลย แต่มันคืออย่างหนึ่งก็คือว่า เหมือนกับรถนะ อัดอย่างเดียวไม่ยอมถอยเลยไม่ปลดไม่ใส่เกียร์ว่างไม่ถอยหลังเด็ดขาด อัดลูกเดียวอัดลูกเดียว แล้วผิดถูกอาจารย์แก้ ผิดถูกให้อาจารย์แก้ไปเราอัดอย่างเดียว แล้วพอมานั่งพระไตรปิฎกทีหลัง

ผู้ที่ปฏิบัติไม่ได้หนึ่งคือไม่ปฏิบัติสม่ำเสมอในพระไตรปิฎกเขียนอย่างนั้น แต่ประสาเราคือไม่เสมอต้นเสมอปลาย ถ้าเสมอต้นเสมอปลายมันถึงที่สุดได้ แล้วปฏิบัติไป

เห็นไหม เวลาเข้าค่ายเข้าเข็มน้ำมัน มันมันหมายถึงว่าความเห็นหรือสิ่งที่ประสบการณ์หนึ่ง แล้วความเพียรของเราก็อีกอันหนึ่ง ความเพียรคือความจริงจังเราอันหนึ่งนะ แต่ผลที่เห็นมันก็ทำให้สงสัยอีกอันหนึ่ง

มันมีอยู่สองประเด็น ประเด็นหนึ่งคือสิ่งที่ประสบกับอีกประเด็นหนึ่งคือความเพียรของเรา ความเพียรของเรานี้ก็ต้องเข้มแข็งด้วย แล้วสิ่งที่เห็น สิ่งที่เห็นมันจะทำให้เราออกนอกกลุ่มนอกทางหรือมันจะจริงไม่จริงนี่อีกอันหนึ่ง มันยังมีปัญหาอยู่ ๒ ปัญหาซ้อนกันอยู่ แล้วดูอย่างเดียว แค่อูอย่างเดียวนี่ก็ต้อง ต้องให้เราเข้มแข็งแล้ว แล้วพอเข้าไปแล้วมันเห็นเลือนรางเห็นการคาดหมายเห็นว่าจริงไม่จริง ว่าเราจะวินิจฉัยสิ่งที่เห็นอย่างไร?

ไปรู้ไปเห็นนี่มันจะวินิจฉัยอันนี้อีกอันหนึ่ง แล้วความวิริยะอุตสาหะของเราอีกอันหนึ่ง แล้วต้องดันกันไปสู้กันไป นี่แล้วกว่ามันจะได้มามันได้มาอย่างไร แล้วคนบอกคนโน้นทำอย่างไร นอนฝันมาก็ว่าพระอรหันต์ไง กลับฝันไปตื่นมาเม่งเป็นพระอรหันต์ กูไม่เชื่อ อย่างไม่เชื่อ กูไม่เชื่อ เป็นไปไม่ได้ แล้ว โธ่ เมื่อก่อนเราปฏิบัตินะเราก็มั่นใจมาก แล้วเข้มแข็งแล้วมันมีเทคนิคมันมีวิธีการของเราเก็บไว้ในใจไม่กล้าพูดให้ใครฟัง เพราะพูดให้ใครฟังมันจะหาว่าเราคิดเป็นแบบว่าเป็นเรื่องไม่ดีไป

ไปอยู่กับหลวงปู่เจี๊ยะ ผมทำอย่างนี้ครับ ทำอย่างนี้ครับ เออ กูก็ทำอย่างนี้ โอ้โฮ มีเพื่อนแล้วมีเพื่อน เมื่อก่อนมันคิดอยู่ในใจคนเดียวไม่กล้าพูดให้ใครฟังนะ ทีนี้ไปอยู่กับท่านจนสนิทใจ เราก็มั่นใจว่าเราตั้งอุบายอย่างนี้พิจารณาอย่างนี้พิจารณาอย่างนี้ อย่างนี้ แล้วคุณติ เราพูดเสร็จคอยดูว่าท่านตอบอย่างไรเลยนะ กูก็ทำอย่างนี้ เออ ค่อยยังชั่วหน่อยไม่อย่างนั้นมันเก็บอยู่ข้างในคนเดียวนะ

มันจะพูดไปมันเหมือนที่หลวงตาท่านพูดนะเขาว่าเราบ้า ทุกคนนี้หาว่าบ้า มันจะเป็นไปได้ได้อย่างไร? ปฏิบัติธรรมทำกันอย่างนี้หรือ ทีนี้พอเราไปอยู่กับท่านจนคุ้นเคยบอกท่านเลยนะผมทำอย่างนี้ ทำอย่างนี้ ทำอย่างนี้ เสร็จแล้วก็รอ รอฟังคำตอบ เออ กูก็ทำอย่างนี้ พออย่างนั้นปั๊บไม่ถามอีกเลย ทีนี้ก็คุยเรื่องอื่นแล้วเพราะมันเคลียร์ ท่านก็ทำแล้วเราก็มั่นใจจบ เหมือนเราทำด้วยกัน ไปเจอของเดียวกันมันก็จบ

นี่เห็นไหมจะพูดเลยตั้งแต่เริ่มต้น ผิดมาก่อน ผิดมาลุ่มลูกคลุกคลาน ผิดมา
มหาศาลเลย แต่พอมันจะเข้าทางเข้าถูกต้องมันก็เป็นไปได้ แล้วถูกต้อง

มันตอนบวชใหม่ๆ นะ มันอยู่กับพวกพระที่ปฏิบัติเขาจะคุยพูดกันอวดคินะ ว่า
มรรคสามัคคีเขาจะพูดถึงเขาว่าเขาเป็นผล เราก็อึ้ง อึ้งไว้เป็นความจำใจ แต่ไปเป็นครั้งแรก
ไอ้คำนี้มันขึ้นทันทีเลยนะ เวลาพิจารณาๆ ไป กายเป็นกาย จิตเป็นจิต ทุกข์เป็นทุกข์
แล้วมันปล่อย ไอ้โฮ มันเป็นอย่างนี้เอง มรรคสามัคคี มันมารวมกันอย่างไร มารวม
อย่างนี้แล้วมันปล่อยอย่างนี้เว้ย อ้อ ทั้งๆ ที่คำนี้เขาเรียนปริยัติกันเราไม่สน แต่เขาพูด
กันมันก็ผ่านหูเราเฉยๆ มันผ่านหูเราเฉยๆ

แต่พอเราไปเจอเข้า อ้อ แล้วเก็บไว้ในใจเลยไม่บอกใคร จนเข้าบ้านตาด พอเข้า
บ้านตาดไปมันก็เพราะมันไม่เหมือนกับที่เขาคุยกันหรือกไม่เหมือนเลย มันเป็นเรื่อง
หนึ่งเลย

ที่นี้มันพอมานแจกหนังสือเราถึง อิม เรื่องหนังสือนี้เยอะนะ เรื่องหนังสือเราคิดว่า
อย่างนี้ เราคิดว่าเรานี้แหละ เราอยู่ฝ่ายวิปัสสนาธุระ ฉะนั้นมันต้องมีหลักมีเกณฑ์อย่างที่พูด
เมื่อกี้เรามาพิจารณาของเรา เรื่องนี้พิจารณามาก คันถธุระวิปัสสนาธุระแล้วตอนนี้เรา
เอาคันถธุระวิปัสสนาธุระมาด้วยกัน มามั่วจนเป็นความมั่วไปหมดเลย แต่ถ้าเรา เราแยกของ
เราออก วิปัสสนาธุระให้มันชัดเจนมันจะเห็นเป็นประโยชน์ขึ้นมาได้

นี่วิปัสสนาธุระเรามันไม่ชัดเจน มันก็เลยไปเอาคันถธุระคือนิยายธรรมะมาอ้างอิง
กัน แล้วอ้างตัวเองว่าเป็นวิปัสสนาธุระ คันถธุระมันเข้ามาทำวาทวิปัสสนาธุระแล้วบอก
ว่านี่คือทางวิชาการนี่คือพุทธะนี่คือพุทธพจน์ห้ามเถียงห้ามเถียง แล้วนี่ถ้ามันเป็น
วิปัสสนาธุระถ้ามันเป็นความจริงขึ้นมาได้ มันก็จะสร้างบุคลลากรขึ้นมา

วิปัสสนาธุระจะทำให้เป็นอริยบุคคลขึ้นมาถ้าหมดตรงนี้มันก็หมดแล้วละ ฉะนั้น
ถึงว่ามันเหมือนกับบางที ถ้าโลกเขามองอีกอย่างหนึ่ง เขาจะมองแบบจงอาจหวงไข คือ
หวงใจ คืออะไรเข้ามาไม่ได้ อะไรก็เข้ามาไม่ได้ เหมือนหวง แต่เราย้อนกลับนะ ถ้าเรา
พูดคำว่าหวงเอ็งย้อนกลับไปดูหลวงตาสิ เมื่อก่อนท่านเคยให้แจกหนังสืออยู่ในวัดท่าน
ไหม?

สมัยท่านยังหนุ่มๆ อยู่หนังสือคนอื่นจะเข้าไปไม่ได้เลย แล้วท่านพูดด้วย “เรามั่นใจว่าเราสอนไม่ผิด” เวลาคนจะเอาหนังสือเข้าไปแจกนะท่านพูดอย่างนี้เลย “เรามั่นใจว่าของเราไม่ผิด” แต่ถ้าพูดประสาโลกนะ ท่านจะบอกว่าของที่เอามาแจกมันผิดหมดท่านไม่ให้แจก แต่ท่านไม่พูดอย่างนั้น ท่านจะบอกว่า “เรามั่นใจว่าหนังสือเราไม่ผิด เราสอนได้ ไม่ต้องให้คนอื่นมาสอน”

ท่านจะพูดแบบว่าไม่ให้บาดหมางใจ แต่เดี๋ยวนี้ทุกคนเข้าไป เข้าไปอ้างอิงตรงนี้ แล้วนี่พยายามจะเข้ามา แล้วพอเข้ามาแล้วพออ้างพุทธพจน์ไง อ้างพุทธพจน์ก็คือว่า หนังสือธรรมะพระพุทธเจ้าทำไมจะแจกไม่ได้ ก็เหมือนกับพระพุทธพจน์นั้นแหละ พุทธพจน์ไม่ได้คัดค้านนะ แต่คัดค้านที่พวกมึงคัดลอกออกมา พวกไม่รู้จริงนั้นนะ

ทำไมกูจะไม่เคารพพุทธพจน์ ทำไมกูจะไม่เคารพพระพุทธเจ้า กูนี้เคารพสุดหัวใจเลย แต่กูเคารพแล้วกูเคารพบูชาไม่ใช่อย่างพวกมึง เคารพเอามาเป็นสินค้าขายกัน กัน พวกมึงเอามาเป็นสินค้า แต่ของเราเคารพบูชาเทิดทูนไว้บนหัวมันคนละเรื่องกัน แล้วจะบอกไม่เคารพได้อย่างไร? ถ้าเคารพจะไปทำอย่างพวกมึงทำกันหรือ

พวกมึงทำกันอย่างนั้นเป็นสินค้าแล้ว เวลาเขามาเคารพบูชามึงจะมาว่าเขอีก มึงจะให้เราอ่อนเป็นสินค้าอย่างพวกมึงใช่ไหม? มีปัญญาเท่าไรก็เอาความรู้ของมึงออกมาสิ ความรู้ที่มึงเป็นจริงนะเอาออกมา ทำไมไม่เอาล่ะ ก็อ้างเอาพระพุทธเจ้ามาตั้ง แล้วก็ตีความกัน

ให้ทำตามความเป็นจริงนะ อ้าว วันนี้เอาแค่นี้ เอวัง